

גליון

מעורלפת
ספירים

במשנתו של הבעש"ט הקדוש

פרשת נשא

גליון קי"ז

מאמר "פרשת סוטה"

"פרשת סוטה" המבוארים בפרשת נשא יש להבין ו"לבאר איך מצוה זו [=סוטה] נוהג בכל אדם ובכל זמן - הדהתורה נצחית" - כלשון הרה"ק בעל התולדות יעקב יוסף ז"ע,¹ וראה מה שהאריך לבאר שם לפי דרכו.²

פרשת סוטה - בכל אדם ובכל זמן

כמו לגבי כל ענין או מצוה שבתורה שידוע חידוש מרנא הבעל שם טוב ותלמידיו זיע"א שצריך להבינם איך הם נוגעים לכל אדם בכל מקום ובכל זמן,³ כך גם לגבי כל עניני

בשתיים, באיש מלחמה שלמעלה, ואישה למטה וכו' (תנחומים נשא ט, ה), כי כך הוא כאשר זכרנו.

גם י"ל ב' איש יש, א' מצד החומר, יודע ציד איש שדה (מראשת כח, כו), **מצד הצורה** ויעקב איש תם (שם), וכשנכנס החומר תחת הצורה אינו רק איש א', איש תם, מה שאין כן כשנפרדים. והוא גם כן מה שאמר ומעלה בו מעל בשתיים הנוכרים. ואמר ושכב איש אותה שכבת זרע, והוא על דרך שכתוב במדרש הגעלם הנעלם פרשת וירא (קט"ז ע"ב), ותשכב את אביה. כי **כשם המצאה והגוף מעוררת היצירה** לכה נשקה אבינו יין ונשכבה עמו, **מה יש לנו בעולם הבא נלך ונרדוף אחר יצירה ואחר תמדת עה"ז** וכו' יע"ש. וכאשר שכב איש ציד אותה ונגמר התאוה, נקרא שכבת זרע, שהוא גמר ביאה ונגמר התאוה. ואמר ונעלם מעיני אישה ונסתרה והיא נטמאה וגו', ור"ל **כי כך דרכו של יצירה, להסתתר ולומר שהוא יציר הטוב שמצוה כך לעשות**, וכמו שכתבתי בפרשת אמור, פרשת בהר (נדח) במאמר כסות ולשון שניה, וכמ"ש האלשיך בענין פעה, שמצא מקום לפתות ישראל אף הכשרים שמצוה לבזות ע"ה, ולכן יוצמדו ישראל לבעל פעה, ולכן ההיירה תורה סמוך לזה לא תוסיפו על ע"ה מצות וכו' יע"ש.

וזה שאמר ונעלם מעיני אישה, **כי הנשמה לא נשתתף במעשה זה, רק הגוף סבר שאין עכירה בזה, מצד הסתירה שהסתיר היצירה" את עצמו בלבושי יציר הטוב כ"ל**. ועבר עליו רוח קנאה, שהוא רוח טהור כדרשת חז"ל (סוטה ג, א), **וקנא את אשתו והביא את אשתו אל הכהן, שרוצה להכניע החומר היא האשה אל הצורה**, והוא ע"י הכהן כאמור, לחזור וליתן ר"ד מתנות כהונה הנ"ל, ואמר שיהיה ביד הכהן מים המרים המאריים, ור"ל כי זכרתי ר"ד (ענין פרשת אמור, עוקב), בדרוש הפסרת הוי לך צמא לכו למים וכו', ובשם האלשיך, כי כתיב ויתן מים המרים לשתות מימי החמד המוסר תוכחה כמיים קרים על נפש עיפה. שאם הדור כשרים, שומעים מוסר להכניע לבם, ולכן אמר משה מרמים הייתם וכו', מקציפים הייתם וכו' (דברים יז, ט), ואין סר וזעף, כי אם מקבלים באהבה רבה וכו' יע"ש. **א"כ אין זה מים מרים המאריים, רק מים מותקים יחשב לטובים ולשפירים**, וז"ש והשביע הכהן אם לא שכב איש אותך, ולא שטית טומאה תחת אישך, הנקי ממי המרים המאריים האלה, ור"ל שאין זו אצלו למים מרים וכ"ל, מה שאין כן ואת כי שטית וכו', ולא והשקת את האשה שהוא החומר, ובאו בה המים המאריים למרים, וזה שפירש רש"י למרים, שאצלה היא מרים, דהא מים קדושים וצניפים וכו', ור"ל כי ידאי מים המוסר ותוכחה הוא לו למרים המאריים, **וזה סימן כשהוא רובץ ונשמה יורד בו בשמעת דברי מוסר מפי הכהן המדיין ומישה חותם לעבודתו**

סתרך, ודאי טמא הוא, שנטמא ייכני. לכך בשמועו בתת ה' ירכך נופלת, שהוא ע"י שלא היו מחזיקים ירך ת"ת, וכמ"ש בזהר (שפת אמת ע"א) ותקע כף ירך יעקב, שקול יעקב בתורה ואז אין ידו עשו שולט, מה שאין כן וכו'. ואת כן נבטן צבה, כמ"ש האלשיך בסן רשעים תחסר (שפת אמת כ"ב), שמוכרח לרשע לחשב לכהן, וליתן חומר או שטטה עמו, כאשר יבואר. **וכאן זה המים של המוסר למרים**, מה שאין כן אם טהורה היא, ונקתה ממים המרים, שאין זה לה מים מרים רק מותקים וכו'.

וכאשר כתבתי באיש פרטי, כי יש למרש בכללות פרוצוף העולם, שהכשרים שבראשי הדור הם הצורה והנשמה, ונק' איש, והמוני עם הם החומר, ונקרא אשה. ועל ידי שלא נתן ר"ד איברים שהם ר"ד מתנות לכהן להכניע חומר לצורה, סוף שצטרף להביא לו הוסטה דרך דיון, שמוכרח לרשע לחשב לכהן, וליתן חומר או שטטה עמו, כאשר יבואר. ואמר כי יתסטה אשתו ומעלה בו מעל, שסרו וטשו מעליו, ומעלה בו מעל, שהוא בשתיים, למעלה ולמטה, שיש רצו בכשריו הדורם שיהיה להם לב לבד למנהיגו, שיתחבכו מומרו צורה, ועקבלו לעצמן איש מוסרתי דורש ידע ציד, דבר ומומה פרוי הבריות כבודו, ושכב איש אותה שכבת זרע, שנגמרו תאותו לדחות הטוב ולבחור ברע, ונעלם מעיני אישה, ר"ל שתחלה עשו בהסתר מעשיהם לאלול עליו קוראצו בי מלאכה בהסתר, בכל מיני מסירות וכיוצא. והיא נטמאה, שעשו כל טומאה רק בדיני מאכלים ושחיתות

א כמו שהארנו בה במאמר "נצחיות התורה" לפר' ויחי.

ב ודל"ק (פר' נשא, אות י'): **מצות סוטה**. בפסוק וידבר ה' אל משה דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש כי נקטה אשתו ומעלה בו מעל ושכב איש אותה וכו', והביא אל הכהן. **לבאר איך מצוה זו נוהג בכל אדם ובכל זמן הדהתורה נצחית**, מלבד שאר הספיקות. ונ"ל, זכרתי בספרי במ"א (פרשת בא, ה), שהשמעתי בשם הרב **המנוח מ' אפרים מבראד** בהפסטה זו ויקם וילך מנוח אחר אשתו, ודרשו ש"ס מנוח עם הארץ היה וכו' (בכרת א, א), והקשה הוא ז"ל, על פי משל שהיה איש אחד בקהלה פלנית עניו ושפל, ואח"כ נעשה עשיר ומנהיג, ובאסיפה הלך השמש בלילה עם הגר לפניו להאיר לו, והכהו על שהלך לפניו וכו', והכי נמי שחוצרף לילך אחריה להראות לו מקום המלאך. ותירף ע"י משל ג"כ, שהיה פלוני קירור בקהלה פלנית, ושמע מחכס א' שדרש ענין בטחון, וסמך על זה ולא רצה לצאת מפתח ביתו עוד שהוכרחו לבא אצלו וכו', וה"נ מאחר שנשתלה המלאך להודיע משפט הנער, חזק שילוח יעשה שילוחו גם אם ישב בבית מוכרח לבוא אצלו, ולמה הלך אחר אשה, אלא ש"מ כדרשת חז"ל שהיה מנוח עם הארץ, ודפחתי" יע"ש שבתורה בזה ש"ס ד"מ (דף דף ע"ב) על מה אבדה הארץ על עובם תורתו אשר נתתי לפניכם והלא הכו בו וכו' יע"ש.

ונודע מ"ש **התוספות יום טוב**, איש ירושלים (בבא בת"א, ד), שהיה ראש נקרא איש וכו', א"כ הראש שבעיר או שבדור נקרא איש, והמוני עם נקרא אשה, ובהו ידו איש, שראוי להיות איש שודר בביתו, להאיר באור תורתו לפני העם, הנקרא אשתו, ונכנס בהם רוח שטות ותשטה אשתו ומעלה בו מעל, שרוצין שילכו הם לפניו, שיהיו הם ממעל לו. ואז מצא איש אשר הוא איש שוה להרע, ושכב אותה ש"ז לזנות, וסוף והובא אל הכהן והבין.

ג וענין עוד מש"כ שם (בבא בת"א, ד): ועל פי זה יובן **מצות סוטה להשקותה** וכו', **קשה איך מצוה זו תמיד בכל זמן ובכל אדם והמצות הם נצחיים**. ונ"ל דודאי מבואר בספר יצירה בסוד עולם שנה נפש מה שיש למעלה בעולם יש בשנה בכללות הפרצוף, ויש בנפש יחידי בראם פרטי חומר וצורה, שהוא הגוף והנשמה. ובכללות העולם הזה יש ג' חומר וצורה, כי צדיקי הדור הם הנשמה של העולם, והמוני עם החומר והגוף של כללות הפרצוף עולם הזה, וכן עוה"ז הוא החומר נגד עולם שלמעלה, שהוא עולם הנשמות כנודע. **ומעתה יתפרש פרשה זו בעולם שנה ונפש**, ואפרש אחד מן ג' הנ"ל, וממילא בנין לאיך ב' האמונין.

ותחלה יש להקשות **קושיה המפרישה**, כמה שפירשו חז"ל (ביבמות טז) אם מעכב אתה מתנות כהן סוף שצטרך לכהן להביא לו סוטה, והקשה נחלת יעקב טוביה חסא וזינגד מנגד וכו', **ובער אריה** פירש לאו דיוקא סוטה דה"ה זב ומצורע וכו', ואינו במשמע הפסוק.

ונ"ל דעיקר ההכחלת של בריאת האדם בעוה"ז לעשות מחומר צורה, בין בפרט שהגוף שלו יתאוה לעשות מעשה נשמה אל תמדת החומר, וכיון בכללות פרוצוף העולם לעשות מחומר צורה, למרדך בתר חייבא להחזירו בתשובה וכיוצא בזה. ושורש הכרעת האדם תלוי בכ"ד ראשי איברים שבהם תלוי הכרעה לעשות מחומר צורה, וכמ"ל בעולם הנשמות בפרשת אמור שאם לא ידע לתקן ולהכריע יביאם אל הכהן וכו' יע"ש.

ונראה לי שיש טעם חז"ל מתנות כהונה, רמז שיתן לכהן ר"ד ראשי איברים, ללמדם לשרת ולכהן לו יתברך, ובדאי יהיה יחשב לכהן המזכה אחרים, שזכותו מלוי בו. בגם הדברים כפשוטן, שיש ר"ד מתנות כהונה גם כן, מ"מ עיקר הרמז שהוא ר"ד איברים הנ"ל, שצריך ליתן לכהן, ואז מוכרח לו רמ"ח איבריו לטוב, ונעשה מחומר צורה. **ואז הגוף הנקרא אשה, נכנע ומשועבד תחת הנשמה הנקרא אשה**, מה שאין כן אצלו. ויתן וכו' ר"ד מתנות כהונה, שהם ר"ד ראשי איבריו שבהם תלוי לו הכרעת גופו לעשות מחומר צורה, אז גורם כי **יתסטה אשתו ומעלה בו מעל**, כי שטה וסרה הגוף מדרכי הצינועל **לשם הנשמה שהוא האיש**. וזה שפירשו רז"ל איש, ללמדך שמעלה

והנה בפשטות ענין הסוטה מתבטא בכל סטייה שיש לאדם מן האמת והישר – דהיינו מן השי"ת המתגלה בפנימיות נשמתו האלוקית, וכמו שהביא הרה"ק האמרי אמת מגור זי"ע¹ בשם הזוהר הקדוש², שהרי האישי והאשה הם ביטוי לחומר והצורה או הגוף והנשמה שיש בכל אדם ואדם כידוע³, וכאשר האשה סוטה מה האישי הרמז היא לטעיית החומר מן הצורה – דהיינו טעיית הגוף מן הנשמה שהיא חלק ״א-לוה ומעל״⁴, ועל דרך מה שכתב הרה"ק

מקאמארנא זי"ע בספה"ק היכל הברכה⁵ ״כי כל ענין סוטה הוא גם כן בהנהגה שבין ישראל לאביהם שבשמים״.

בפרשת סוטה אנו למדים באופן כללי האיך שייך להחזיר שוב למקורו הראשון אף את האדם ש"סטה" וחרג מנקודת פנימיות לבבו הטהור, ופנה לעבוד אלהים אחרים דהיינו תאוותיו ושיאו רצונותיו הבהמיים⁶, וכמו שכתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספה"ק פרי צדיק⁷ ש"בא פרשת סוטה הלהורות שהשם יתברך חושב ממשחות לבתלי

הפסולין וכיצא, ועד המשך זמן שעבר עליהם רוח טהרה, שרוצין לחזור לכיבוד חומרן לעשות תחומר וזה, ואז מיד שהרהרו כך, יצאו מן חומר הנקרא אשה, ונעשו צורה הנקרא איש. לכן אמר ועבר עליו רוח קנאה, כי על החומר הנזכר אמר זה, שעבר עליהם רוח קנאה לחזור לבעל הראשון.

והנה יש שנטמאה שלא נתפסה רק ברוצן עשו, ויש שלא נטמאה שהיו נתפסים שהיו אנוסים, שאין בריה בידם עד עכשיו שנגררו אחר ראשי העם, שהיו צריך לראש. ועכשיו שחזרו וסרו אל משמעתו, והביא האי"ש, זהו הטובים שבכם, את אש"תו, זהו שנשארו בתומין, אלא הנהך, המשרית ומכון להשי"ת, וביד הכהן יהי מי המרים המאורים, כי שפתי כהן שמועל דעת תורה יבוקש מפיהו ומלאפי א. ב. ג., כי תורה נקראת תורה שמועל דרך לשלב עד ה'. וזה שלא נטמא מי המוסר יחשב לו למתוק, מה שאין כן מי שנטמא ובאו לו המים למרים, כי בשמועו שהשיבע הכהן את האשה ית' ה' אותך לאלה ולשבועה, ר"ל שחבל אמרו איכה היתה לזונת קריה נאמנה וישתי א. א. א. והכל נשבועין וכן וכך. בתת ה' את ירכך ונפלת, כמו שלא החזקת בירך ת"ח הכשירים סמכין דאורייתא, ואדרבא החזיקו להם לשלחם מהגיע, לכן ירכך ונפלת שהוא ת"ח שלך שנקרא ירכך, ובטמן צבה, ועשה בשבילי נתן חמדת כבוד עולם הזה המכונה לבטן, כמ"ש ובטן ירכך. ונתסר, וגם על חזקתו תאכל ויתר מכבודו חזקתו על הגאווה כחזק על בטן, כמ"ש בשל"ה לכן, ובטמן צבה, והיינו של בעלות, וכן ירכיכו ובטנו של בועל שהוא איש צד, שונפל ירכיכו, הוא היקום והעושר המעמיד הגוף על ירכיכו, ובטנה צבה, הוא חמדת והנאת כבוד המדומה, בשמוע דברים אלו, בודאי מי שנטמא בכל טמאות הני"ל, ובאו **בה המים המאורים למרים, שמי המוסר זה יהיה כחוב חדה על צוארו**. והיתה לאלה בקרב עמה, ר"ל שהיה רמוזין על זה, שעליו שייך דברי מוסר זה, וז"ש והיתה לאלה בקרב עמה, ואל טהרה היא, ונקתה ונודעה זרע, וכן יתפרש בדרך ג' בעה"כ שהובא א הכלה העליון לטהר במי החסד וא"ש.

ד' כמ"ש בספה"ק **מי שישלח אותה סוטה ואי"כ** זי"ע⁸ (פר שטא): איש איש כי טטה אשתו. בתורה נאמר פרשת סוטה הרה"ק פ', נזיר, וגם מסדר נזיר קודם סוטה, הנה **סוטה תורה והנאדם יבית בחסרונו** ואי"כ יזיר עצמו וצויעו מוסר על ד"ת שיריד להגדיר בהם, וע"כ נכתב בתורה סוטה ואי"כ נזיר כי הביטו אין אדם עומד על ד"ת אלא אי"כ נכשל בהם, אבל חסד"ל נקראו תורת אימך היהי שם אוהבים לאדם ותפצים סטובו סדרו נזיר קודם סוטה היתה היינו העצמו יזיר עצמו שתחילה טרם שיקטל ביד"ת, ויהי ד' לו בה שיתבונן בפ' סוטה הנאמר בתורה ומד"ת יבין באיזה דבר צריך לשמור ולא ע"י

ובצעו החילוק בין סדר הפישות שבתורה לסדר המסכות שבש"ס, עיין מה שיישב זאת הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספה"ק פרי צדיק (קונטרס עת האכלת אה א וזל"ק, ותיקן תאות איכלה קודמת לא האדם שהיא הקלה גם כן קצת אצלו וממנה יושקן אל תיקון תאוה הגשית ולא חלק הקידמו חז"ל מסכת נזיר למסכת **סוטה** אף על פי שמצד השלימות שלמות בתאוה השניה הוא במעלה יותר שכן עוטינה גם כן יתיריים מסתמה גם מעלת תיקונה עצום ולכן בתורה קדמה פרשת **סוטה** לפרשת **נזיר כפי מעלה**. והחכמים הפכו הסדר כפי צד האינטימי בהגיעו אל המעלה.

עוד כתב שם (פר שטא אות א) ״זל"ק״: גבמרא ליהוה ב) כמה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה לומר לך שכל הרהור סוטה בקבלתה יזיר עצמו מן היין, והנה בתורה הקדושה נאמר פרשת **נזיר** אחר פרשת סוטה **בשלל מה בגמרא סדר מסכת נזיר קודם מסכת סוטה**, דהנה להבין הענין מה זה שצריך להזיר את עצמו מפני שרואה אחר שקלקל.

ויש לומר שהוא כענין אמרם ז"ל מחוי במחוג קמי מלכא בשלפי המלך הדרך לרמוז ברמיזות, ותורה שכתבת נקרא קמי מלכא לפני מלך מלכי המלכים והרמיזות הוא הבת יקול שביא: בכל יום שבוהא בא הרמזותי תשובה בכל כידוע, כן **כל עניני המעשים** אף **יארע לפני האדם הנהזמן מהם המיזמילא שיקח לו מהם ומיאל הכתמתא** כידוע מהרבי ר' זושא זצ"ל שהלך בדרך ונודמן שנפל לערל אלא עגלה עם שחת (הנתיקא התא) וביקש ממנו שיעורו להקמינו והשיב שאינו יכול, אמר לו הערל יכול אתה אבל אינך רוצה אמר הרבי ר' זושא אלא צדק שמוע ממך אמר לרמוז על ה' תתאה שנפלה וביכלתי

להקמינה ואיני רוצה, וכמו כן המה כל העינים שנודמן לפני יוני האדם המה רק להמיום לפני.

ולכן נזכר בתורה שכתבת סוטה קודם נזיר שמהו שנודמן לראות זאת צריך להבין שבטח צריך להזיר עצמו מן היין, ובתורה בשלל מה בגמרא נסדר נזיר קודם סוטה, והוא כענין אמרם ז"ל **כבאות איזהו דרך טוב וכי את הנולד, היינו מצד חכמותו והוא מקודם שומדמן לפניו מה שיוכל להולד מזה ומזיר עצמו מן היין וכן בכל עינים**.

ויש לומר שזוהו מה שאיתה בזוהר הקדוש חכמי עדיפי מנביאי כי בנביאי לזמנין שרא עלייהו רוח קודשא אבל חכמי בכל שעתא, כי נביאי רמה ניניו הרמזים שמקמי מלכא והוא רק בעת שומדמן לפניו אבל חכמי, היינו מי שרואה חמדת את הנולד מה שיוכל להזדמן לפניו והוא ראה בכל עת ובכל שעה שידע להזהר גם אם לא נודמן עוד לפניו.

עוד יישוב בזה מצינו בספה"ק אמרי אמת (פר שטא וזל"ק, **בתורה כתובה פרשת סוטה ולאחריה פרשת נזיר שרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, אולם במשניות סדרו הממים נזיר ואחר כך סוטה**, הענין הוא שבני ישראל במצרים נצפרו בכור הברזל וכתבי כי אתם ידעתם את אשר ישבו בארץ מצרים ואת אשר עברנו בקרב הגויים וגו' ותראו את שקטיהם ואת גלגליהם (שראו סוטה בקלקולה), ואחר כך קבלו את התורה (שהיו סור מרע ועשה טובים), אבל לאחר שכבר קבלו את התורה יכולין להיות מקודם עשה טוב וממילא יסור הרע, ואז הלימוד יותר טוב ובמדרגה יותר גדולה.

עוד כתב (שם): בגמרא הוראה הורה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, **התורה הקדימה פרשת סוטה לפרשת נזיר, אולם במשניות קודמת מס' נזיר למס' סוטה, כי על ידי כח התורה אפשר שלא לראות סוטה בקלקולה ולהתקשר**, וכן היה בסדר העולם נח ראה סיטה בקלקולה (ותנפחה יוניו), ובאברהם איבנו איתא בזו"ק לא אתפתת בהו כאדם וכי ולא אתפתא כנח וכי.

ה זל"ק" (פר שטא): ואיש את קדשיו לו יהי איש אשר יתן לבו לו יהיה, ברשי"י בשם המדרש שאם מערב מתנות הכהן סוף שישאר קדש להביא אשתו אל האכה, **שסוטה היא גם כן ענין של תעוררות, ובהולק איש צדיק על הגשמה**, והיתה הוראה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, אולם בני ישראל על ידי התורה והקדושה ששורה אצלם אינם צריכים להיות רואה סוטה בקלקולה מקודם.

ז עיין זו"ק ח"א דף ק"א, וזו שנתנה עיני באשר אישנה מה מדרתא אחר צורת ראה באריות ב"מאמר דעת" לפרשת בלק.

ח כמבואר בספה"ק **שם משמואל** (פר שטא תרי"ה): **והנה איש אוהה חומר הצורה האשה חומר והאיש זורה הצורה השלימה, וזו שנתנה עיני באשר אישנה מה מדרתא אחר צורת הבעל להשלימה ונשארת חומר בלתי נגרר אחר הצורה להשלימה**, וזה מקביל לחטא עיכוב מתנות כהן כ"ל, וע"כ אינו אומר להראות לו את הנגע שהו איננו מקביל לזה ואיננו מדה במדה.

ט וכן עדי"ז כתב בספה"ק **עטרת ישועה** (בנוסח הפספת לליל שמחת תורה אות ט) ״זל"ק א"י מי יתן לי לעוף אבר כינה אל הר קדשך אעופה ואשכונה, אשק עפר מקום שכניה ידה, אמרו חז"ל מי אינה מתדבק לאלה כל זוגה (תחומות פרשת סימן ה פסיקא א), ואנו במקיים שנתקשר שלא יתן ח"ו חלק להטטרא אחרים, והנה בני סוטה חתבי מן העפר אשר יהיה בקרקע המטכו יקח החתן וגו' (מבדרי א ט), ובאם מתדבקין אלא בעל זוג, אז אל הר קדשך אעופה ואשכונה אשק עפר מקום שכניה ידה, שלא יאר צריך העפר להתחלל מקדשותיו וז"ל ריעמדו בקדשותיו במשך.

י זל"ק" (פר מבדרי): והעמדה חסר יוד דין לחוד חסין יוד שפגמו במעיינה נקודת ציון נקודת יהדות ושבועת יס"ן נסלקת חיוביה לעמוד בבסיס יוד **כל עניני סוטה הוא גם כן בהנהגה שבין ישראל לאביהם שבשמים** דרוש בקבול שבין כלל והענינה חסר יוד.

יא כמבואר בספה"ק **פרי צדיק** (פר שטא אות ח): **ואחרי זה פרשת סוטה שהוא גם כן ענין בירור הנפש** כידוע שמנחת ציון אמרו מרומז בספירת עומר שעורים לברר הנפש לטהרו מן מוטאותיו, וזהו המרים מרוזנו ממי מה שלא יכלו לשנות ממים דאורייתא כי מרים הם, וכאמרם ז"ל **הימרי מרומזו ממי מה שלא יכלו לשנות ממים** דאורייתא כי מרים יא זל"ק" (פר שטא אות ג): ואחרי זה **בא מפרשת סוטה גם כן להורות שהשם יתברך חושב מחשבות בלתי ידח ממנו נדח שגם מתקלתי יריחוּש ין תקוה לנפש ישראל להחזיר**

ומבואר בספה"ק שם משמואל"י כי כשם שסטיית האדם מן דרך האמת והישר נעשית בשלושה אופנים: במחשבה

ידח ממנו נדח שגם מתכלית הריחוק יש תקוה לנפש ישראל להחזיר לשרש קדושת כנסת ישראל"י.

שרוש קדושת כנסת ישראל. והיינו מה שזכר שבועות האלה בתת' ה' את ירכ' וגו' וגם נאמר ית' ה' אותך לאלה וגו'. והוא באמת פלא גדול מה שזכר בזה השם היה ברוך הוא, וזאת ידוע שאין הקדוש ברוך הוא מייחד שמו על הרעה כמו שנאמר ויקרא אלהים לאור יום אבל בחושך לא נאמר אפילו שם אלהים רק סתם ולחושך קרא לילה **שזכר עוד השם היה ברוך הוא וגם זכר בלשון נתניה בתת' ה' ית' ה' וכידוע שהוא גדולים כאשר ייסר איש את בנו ואת אשר יאהב.** יוכיח' עיין וזוהר חושך אלהים כדי להחזירו לתנינו.

אמנם כן כנ"ל שבאמת הוא מתנה טובה וגדולה מהשם יתברך כמו שאמרנו בזה הענין על התוכחות שבמשנה ברוך שנאמר גם כן בלשון הזה ית' ה' את מטר ארצך וגו' וגם בכלום זכר שם היה ברוך הוא, והיינו רק להורות שכל התוכחות המה בחינת חרמים גדולים כאשר ייסר איש את בנו ואת אשר יאהב. יוכיח' עיין וזוהר חושך אלהים כדי להחזירו לשרש הקדושה.

וכמו כן כנ"ל בסוטה שאין תכלית ריחוק יתיר מזה. שגם לאחר שנמחק השם היה על המים שאין רק כדי לעשות תכלית בין איש לשנתו שאם נשחטו ששה חזי וועמדת במרדה גם אם נטמאת ואינה חוששת שתפחד מעונש המים. והו פריקת עול להכחיש ההשגחה לדעילא בתכלית ההסתר חס ושלימם עם כל זה לא בה מתנה טובה מרמתי שמים להחזירה לשרש הקדושה ועל שיקיים בה תיבה היתקנו ואז תרישיה כנפשה השגחת השם יתברך אז תנבע עובי הערל ובוהי יהיה התיקון להחזירה לשרש הקדושה.

י' וראה שמי' ע"כ עונג וענייני זה בספח"ק ישראל קדושים (ארת 6 וול"ק:) ומשניות מסכת סוטה מסיים משמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא שהם שתי מדרגות הקודמות לקדושה, כפי הסדר שבמסכת עבודה זרה שהוא שלימות הקדושה שזכה לה רבי. ואלה שלושה הם השלושה ראשונות של הקומה שלימה תלמידי חכם המתחיל בתורה. הקדושה היא המדרגה עלינה שלמעלה מקומת אדם שהוא מה שחשם יתברך עוזה. ועל זה לא שייך ביטול ידיעות השם יתברך ואינו בטילה חס ושולום ושפעו אינו פוסק וימינו פשוט לעולם לכל השרים אליו. והביטול שייך רק במה שבהשתדלות אדם והם סתימה הקודמות לכל השלושה המגמרא שם (3) (ומאן דאמר דרוח סומא היינו ששים עליהם דברים

וכפי מה שהם בתלמידי חכם שהענוה הוא בבינה שבלב והיראת חטא הוא בחכמה שבחבט האוה התבטל שלימות היראה שעל ידי היתרות הנזכר דה' לגבי תמיד כמו שכתוב בתורה דרש אורח חיים יהיה על ידי הכרת החכמה, דחכים עליון הזה הכרת בארמי, ומשמת רבי שהוא שלימות הקדושה הנמצא בנפשות ישראל בהתגלות בעולם הזה בטלו גם שתיים אלה. ונשאר רק השביעה התחתונה שהם שלימות כחות המעשה הכלולים הקדושה שבפועל בהגדרת רעה דעל זה הוא כל מסכת סוטה למורים הם שנוער עליו חז' סוטה ממסקנת הגמרא שם (3) (ומאן דאמר דרוח סומא היינו ששים עליהם דברים באשה יראת ה' ויש בה דברים נמוקים יאית אפשי' לכאזי ככתוב עליו כן הפסקא אינו כן) להיות שונא זימה'. ושוני המשניות בדורות המאוחרים חיברו אחרי זה הכרייתא שבמדת בית המקדש ועיקבתא דמשיחא. כי מיתת רבינו קדושה שבקרא בשם קדוש סתם שבו היה המקדש הקדושה בישראל בעצם העולם, ורבי היא משכן חורבן בית המקדש שהוא משכן הקדושה בישראל במקום ומצד העולם, ורבי היא משכן הקדושה מצד הנפש. הוא הראשון אחרי החורבן שהיה ראי להיות משיח אלאמלא זכו ישראל. וממנו נחלקת עיקבתא דמשיחא שכבר התחילו עיקבותיה להיות נודעים.

וכדי לסיים בטוב סימונו בברייתא דר' פנחס בן יואי בסדר השמות האדם מתגדרת המעשים לבד אחר שמת רבי ונטלה ועל היראת חטא שהם המדרגות להשגת שלימות הקדושה הגמורה ולפי מה שהיה הדור אז אחר זמן רבי היה ביטול גמור לענוה ויראת חטא. אבל בדורות שאחר כך מאז יורו לבד ולכלב והרביץ הזה הרבה שם וקמו דורות האמוראים שסגלו חרבה תורה המכריז ובוטרה תורה שבהם עד שהוכיחו שהוכיחו התלמים על המשיבות שיסד רבי שהוא שלימות היראה שבעל פה. והסיפא שם לא תיתי' וכי' והוא סיום הגמרא דמסכת סוטה דברבי ר' נחמן דלא תיתי' יראת חטא דאיכא אנא.

ומכל מקום לא מוקח זה מן המשנה כי חכמי המשנה לא כתבו דברים בטלים וכל דבריהם ברוח הקודש וידעו מה שהיה עד סוף כל הדורות, והם היו נתאים שגדולים במאוראי אלא ואמוראי יוכל לחלוק על משנה רק הם דיברו כפי השגתם במדרגה הגדולה שלהם. ואמוראי המדרגה היה ביטול. אבל בעל השגת האמוראים בדורם שהזוהר להקים גדלה של תורה בבבל שהוא במחשכים כמו שאמרנו בסנהדרין (ד"ה) היינו בהעלם לכל החגלות כל כך שהיה בדורות התנאים בארץ ישראל. ואף על פי שה מדרגה קטנה מצד צדוה מדרגה גדולה גם כן מצד. כי יוכלו להשיג האור בתוך החושך וההעלם גם כן ומצד זה לא היה ביטול.

ורב נחמן הוא שאמר על עצמו גם כן שם בסנהדרין (י"ב פ"ה ט"ו) אי מן חיי הוא גנון אנא. וכפי הנראה הוא היה משנה אחר רבי שהיה ראוה להיות משיח אם היו הדור כדאי. (אבל

אותן שאמרנו שם קלאר ינון ונתיבא שמו דדרשו גם כן על שם רבם לא אמרו אלא על השם ולא על רבם ביהוד היינו שלא היו עצמם משיחי רחוקים אלא היה הפועל מאורו במה שנקרא בשמו של משיח) שהיה גם כן ראש בדוריו הכולל כל נפשות דורו והשלימם בעצמו בתכלית השלימות בכל המדרגות וקמנו אף על פי שלא נקרא בשם קדוש כרבי. בכל היות מצד המחשכים וההעלם לא בהתגלות לכל, והקדושה שהוא השרש הנעלם היה אצלו בתכלית ההעלם ועל כל לא נתגלה זה גם בגמרא עליו. כי היה נעלם עדיין גם ממנו מצד התגלות לבו רק מצד ואף היראת חטא שהוא תחילת הגילוי ולא נתגלה אצלו ולא לבד והוא שהיה גולה על עצמו דאיכא אנא השלם ביראת חטא כרבי. ובה החזיר העטרה ליושנה דאחריה כל אחד ימשוך ולזכות להגיעו לשלימות כל המדרגות. משמת ר' נחמן לא בטלה עוד. כי רק מצד התגלות בעולם הזה כמו שהיה הוא על דקרו לרבינו הקדוש וכי נתגלה גם כן בעולם הזה הא דלא מת דאתי לביתיה זה נתבטל במותו. כי אחר שמת הוא שהיה הראשון אחרי להיות משיח אלא בעולם עוד אור בריה עוד עת קץ שיבוא המשיח האמורי שהאפילו יהיה באיזה דור גם כן מי שיתקון כמוהו ושיראו להיות משיח מאחר שלא יהיה משיח בפועל. וכבר נגלה זה על ידי רבי שמת. שיש שראוי להיות משיח בכח ועם כל זה אין עולה לו בפועל גם כן אין בו אור זה. ורק בימי רבי שעדיין היו מקיולי זה שהוא יהיה משיח אם יהיה הוא בשלימות הגמורה. כי עדיין לא נגלה זה דמיתת נפש הראיה להיות משיח היה קדושתו בהתגלות גמורה. כי אחר מיתתו הוא שנגלה דבר זה ואז עד עת קץ אין עוד התגלות גמור רק הכל במחשכים וזהו אין עוד ביטול.

ור' נחמן החזיר היראת חטא שהוא מדרגת החכמה ועל כל אמר על עצמו (סנהדרין ה' ד"ש ע"א) כגון אנא דן דיני ממונות ביחידי שהוא מצד שלימות החכמה. כמו שאמרנו בסוף פ"ב בתרא (ע"ב) הורצה שיתחכם יעוסק בזנין מקומתו כן בביכרות (ל"ח ש"ז ע"א) דחכם כדמיון לבדו אמר ר' נחמן גנון אגא. ואף על פי דמקרא וחוץ (שפ"ג ט"ז) ה"ללך ו' ולא פ"ח אבל הוא לא בא להלל את עצמו רק להודיע הדין גדר המומחה והחכם. גם כן אמר על אחר כי לא גיעתו לשלימות החכמה אלא הוא. ולא ידוע אחרים ממעלתו גם כן. ולא עצמו משיח עומד שכבר נתגלה בזה החכם הענוה הקודמת ובוטל לבו שמכיר ערכו באמת ולא ממסות הרוח הודיע שפיר דין המדת והמומחה ושטח דוקא שהיהה כהכחילת שלימות ממותו. וזה על דרך שאמרנו (דברים ס"ב) שרי לאוודעי' אביתא דלא ידעו ליה. והיו לצורך תעבדך ירא את ה' וגו'.

ובתשובות רשב"א (פ"ק א' סי' ע"ג) הביא דאמרו ליה ר' פפא מה שמך אמר להו רב פפא אמרו ליה והתבינו היללך וגו' אמר להו ואי אין דן פ"ק עד כאן. ולא ידעתי מקום מאמר זה. וכפי הנראה כיוון לעובדא דספסחים (פ"ז ע"ב) עיין שם והיה בגירסתו כן שם. ומיהו בזהוהר בלק (פ"ב ע"ב) איתא לא דואן דן פ"ק וכתב דהיינו לפתוח פיו בדברי תורה ולא לשבח נפשיה. דסימן דלא ידע כלום. שבוחי, עיין שם. אבל זה במכוון לשבח עצמו אבל ר' נחמן לא כיוון לשבח וכמו שכתבנו.

ור' יוסף היה לפתחו המתחיל בהורות מדרגות אלו והוא נסתמא על ידי שלא רצה ליקטב משצדדין ולפניו כמו שכתבו. בתשובות האוונים הנדפס מחדש בשם שערי תשובה (ספן ק"ח). ומפני שרצה לסלק עצמו מכלום חמדה דעין רואה ומכניס הרגוים ללב להיות שווה. ועינו לא אותו רשע בעיניו נסתמא בשביל כלל ומכניס קדושת ישראל שיהיה גם חמדתיה שבעניינים הגופניים מלא קדושה. ובד"ן היה שסתמא כיון שלא ידע שיש מצאיאות קדושה בהסתכלות של חמדה פונתים גם כן. והוא מפני כן שלא היה מלא אוהמא שווריינא דעניא בליבא כמו שמדמה בעובדה זה. (כ"ח ע"ב) ומזה היה לו עין רעה. וגם בענין זה היה לו עין רעה על ישראל שקינא בהם שהיה להם קדושה כזו. ועל כן פקעה עיניו כדרך שאמרנו בעיקר הזה (ס"ב ע"ב) ב"ה שישך.

ועינו של זה אותו צדיק נסתמא על ידי שחפץ נשטוקק גם כן לזכות לקדושה זו שהיו כל חמדותיו בקדושה. והוא אחר שיגידר עצמו כפי האפשר בכח אדם בכבישת החמדה שבלב והגורם לו עין רעה. ונתרצה להסתמא לגמרי כדי שלא יראה שום דבר שיביא חמדה דהוה ללב והטעם יתברך עשה רצונו. והסומא חושב כמו ביה זה נתבטלו אצלו כל חמדות עולם הזה ועל ידי זה זכה לעינה שלימות הבאה מבח הבנה שבלב שהוא התאחלתא לקדושה השלימה וכבר תיקן השויריינא דעניא ונתתקן גם הואונבנתא דליבא להיות שפל רוח היפך בלעם הרשע שהיה עין רעה ורוח גבוה. ובהו היה אתחלתא להשגת השלושה ראשונות ועל שלימות הקדושה והוא הקדוש ובא ר' נחמן אחריו והשלימם הכל.

וזוה השלמת מסכת סוטה בהגדרת בפועל כפי האפשר שזה מדת כל אחד ואפילו עם הארץ וכל להגיע מדרגת הקדושה ע"כ כל דרגין בהשפעת הקדושה הגמורה ללב שיהיו כל מעשיו לשם שמים כולו קדוש לה'.

י' וול"ק (פר' ששאת תתיני'): ושל' לומר נמי שזהו הענין בסוטה שפגמה בשלושה אלה מחשבה דיבור ומעשה, מחשבה שעניי' נתנה באחר, דיבור כמו שאמרנו ז"ל (רש"י ויקרא כ"ד ר"א) על

בדיבור ובמעשה, לפיכך מציינו גם אצל הסוטה שיש בה גם כן פגם בשלושה חלקים הללו, שהרי תחילת סטייתה

שלוטית בת דברי שלומית מפספסת בדברים שואלת בשולם הכל, בת דברי דברנית הייתה מדברת עם כל אדם לפיכך קלקלה, ובלשון המשנה (כתובות ד:) **ראוה מדברת** וכו', משה הוא סתייה.

לעומת הקלוקל בשלשה אלו התיקון נמי בשלשה אלו, מנחת אלו, כזרון היא לעומת כח המחשה, וע"כ פוסלת בה מחשבה, השבונה שהתכן משביעה ואזרה אמן אלו היא כח היבור, ושתיית מים המאריים היא במעשה, ואם טורה היא ולא נשתאבה הטומאה בתוך תוכה מועילה שלשה אלה לתיקון ולהפריח תועה אצל כחות הטומאה שהיו מתחפפים עליה על ידי קלקול ג' אלה, אך אצל נטמאה ונשתאבה הטומאה אלו תוך תוכה ונעשית היא והם דבר אחד הצעד למלך בלהות עם הטומאה יחד.

וכבר אמרנו **ליישב בזה קושיית הוזה"ק** למה כל ענין השקאת הסוטה שהוא דין נעשה על"י כהן איש החסד, כי עיקר ג' אלה הם לתיקון ולהפריח מעלי את כחות הרע המרחפין על"י כה"ל.

י"ד נדאי'תא בספ"ק שם משמואל (פי' טרי' תנא'י): ויש לתרץ עוד הנה בתוס' סוטה (כת' ה) **הכתוב אוסרה קודם שתי** כאילו היא ודאי וכו' ואפי' אם היא טורה נעשש ב"ד של מעלה אם בא עלי' כמו על חיביב עשה ולא כשאר ספיקות כגון ספק חלב ספק שומן ואכלו ונדעד שהוא שומן אע"ג צריך כפרה וסליחה מיהו לא חמיר מחיביב עשה, עכ"ל. והטעם **יש לומר דהנה יש להחננון בשם סוטה שקראוה חז"ל**, ורש"י פירש כי תשטה בת מדרכי הצניעות ותחשד בעיני, והנה האר נשתאדה בעיניו כינה לא ונותרה שיה רגלים לדבר שנטמאה, למה נקראה רק סוטה שמשמעה שנטתה מדרכי הצניעות לבד, כאילו אין בה רק העדר דרכי הצניעות, אתמהא.

אך נראה עפ"י"מ שפירש רש"י (ה"ד) שנו רבותינו אין המנאפין נואפין עד שתכנס בהן רוח טטות הפירוש הוא, **שבדאי לא נפלה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא ברעז אחד אלא שתיחלה נטתה מדרכי הצניעות בשבעה מה בכך אם לא אחי צנועה מ"מ עדיין הנני כלל כנות לשרת ישראל הכרות, ודרכי הצניעות בעינה לפני שמורת הדין, וחשבה שדי לפני כאשר תעשה שמורת הדין, ולא תחי' כחסדיות העמים לפני שמורת הדין**, אך הנה ישראל הם פנימיים ולהם נאות ענין צניעות, כי כל דבר נומי צריך העלם והסתר (היפוך מרות אחר'ם שהם חיצוניים טעם יקל"ג ע"ב) טעם יגו פנימא פניא, ז"ל וכו' בשביל שנטתה מדרכי הצניעות ואבדה מעלה זו שורה על"י לעומתה דבר שהוא הפיך צניעות הואו כח רע המושך לגע', כי עורה פירש"י (בראשית ט"ז) לשון גילוי, והוא כעין הטעם הידוע בדיור"ק שבטומאת מים וכח זה מקטקש בה עד שמביאה לידי עבירה כפועל ממש, וזהו הרוח טטות שאמרנו רבותינו ז"ל.

ולפי"ז מוכן שיעקר העונש בא על הנטי הראשונה שנטתה מדרכי הצניעות, כי מאז והלאה הרוח הרעה שנתלששה בה תוקפתה בסוד עבירה גוררת עבירה, וע"כ קראו אותה רבותינו ז"ל סוטה להרוות על עיני זה כל מה שנעשה אח"כ בפועל היא' בא בכח ע"י הנטי כה"ל, וזהו השם הרע שקנתה חז"ל.

ולפי"ז יבין הטעם הדין אוסרה קודם שתי' כאילו הוא ודאי ואפי' אם באמת לא נטמאה, שהרי נשתאב בה כח מושך לעורה והיא טמאה בכח אך שעדיין אינה טמאה בפועל. וזה כשבירושמי' שהכתוב כושרק טמאה מפני שגם עלי' שם רע היינו נטמא על ער שקנתה לעצמה ונשתאב בתוכה. אך לפי"ז יש להכין למה אחר השתי' מותרת, שהרי אמרת שאפי' לא נטמאה בפועל נמי, והמים אין מבררין אלא שר נטמאה בפועל ועדיין נטמאה בשבילי' בכח.

אך יש לומר שענין מים המאריים ומנחתה מנחת שעורין שפירש הרמב"ם (ה"ד) שתהא טערת המת' ה' תמה ויצאה על ראש ועשה תחול, ומדיחי' ברוח מטה שפירש רמב"ם בער' את כחות הרע, אם נטמאה הטומאה נשתאבה לתוך תוכה עד שחטמאה קשורה בה ככלב ונעשין היא והיא דבר אחד נדחית היא עם הטומאה יחד למלך בלהות, אך אם טורה היא וטומאה שורה מפתת היפוך דרכי הצניעות כה"ל איננה נשתאבת לתוך תוכה אלא כמו מרחפת עלי' שוב ע"י המים המדחיתין כה"ל פרחה וטומאה ממנה ונשארה טורה, ומוכן אשר קנתה מעלי' תיורה ממה שהיתה קודם השתי' שהיתה רע טומאת ערוה מרחפת עלי' ועתה ככל להיות טורה לגמרי, ולפי"ז מוכן אשר עיקר תועלת המים היא כשהיא באמת טמאה היא צריכה למים, אבל כשהיא טמאה ועברה על ערובה שמעיל' בה עונש ממנו ב"ד דין ז' מיתות לא נעש' ונע' ונע' מים המרי' יקחוא אופל' ועלמות, גם אם אמרה אינני שותה שוברת כתובתה ויוצאה, וא"כ אי אפשר להמר לטעם יבין שיהר' ביה שלא תשעה ובודאי בשביל מיעוט כתובתה לא עשתה הרוח הטומא' ונדע למי' כתובה דפונת כה"ל אלא ודאי שיה' תועלת המים היא להדיח תמתי, וממילא אם טמאה היא נדחית עם הכתמים והטומאה יחד. ולפי האמור יבין שער שנטות עיניו ש"ל כהן העוסק שבתרתי' של ישראל.

ולפי האמור יש לפי שפירש מאמרם ז"ל (ישו' פס' ט"ח) כל הרהוא סוטה כקלוקלה יזיד עצמו מן היין. הגם שבפשיטות ניהא שיהין מביא לידי ניואוף ויין עמוני של שטים לעד, מ"מ הלוא יש ויש כמה עוברי' עבירה שאינם שותים יין כלל. אך יש לומר כי שלשת הדברים שבנוי יין ותגלחתו וטומאה אינם דברים שכל"ק קשים ליאדם ואין היצה"ר כ"כ מחמדנת

נעשית על ידי ש"יתנה עיניה באחר" כלומר הרהורה ומחשבתה - שמהם נומת כל הפגם שאחר כך", וכדברי

ואין רבותא ושבה כ"כ לאדם נזהור מהם, ומהו הרעש הגדול שנקרא קדוש הוא במעלה עוד יותר מנביא כמ"ש (יבמות ב') ואקום מבניכם לבניאים ומבחוירכם לניזרים, מורה שהנזירים הם המובהרים שבבני.

אך כלפי שנאמר בענין סוטה הנקראת בשם זה בגלגל הנטי' מדרכי הצניעות, משום שכל הרע שנעשה אח"כ נמשך מן הנטי' הראשונה כה"ל, באשר שורה עלי' דבר ההיפוך שהוא כח ערוה והוא התוקף אותה בכח עד שהפילה לכאר שחת, כן נמי נאמר להיפוך, וכ"ש הוא שמדה טובה מרובה, והאיש נוטה מדרכי המון בשביל כה"ל ה' אף שאינו כ"כ רבותא, מ"מ שורה עליו דבר שהוא להיפוך מג' הדברים הנ"ל, וכמו שהגדנו כבר שלעומת שפורש שם היין משמש נומת הכל וזכה ללב מבין וזוכה לבניה, ולעומת שפורש מטומאת מת שהוא ענין טמטום והעדד החכמה כמ"ש (אבות ד') ימותו ולא בחכמה זוכה לחכמה, ולעומת שפורש שיש במתגלחתו שהוא ענין להתנאות ולהתנאה, כבש"ס נדרים (ט' ע"ב) ופחו עלי' יצוריו ובקש לטרדני מן העולם אמרתו לו רשע למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך וכו' העבודה שאגלחך לשמים, זוכה לעומתו לענה שהיא מדה גבוהה מחלל ומה שעומת החכמה עטרה לראשה עשתה עונה עקב סלווליתה, כי הענין האלקי שורה עליו לעומת מירשתו ממ' הדברים אלו הם מושכים אצו ומצווה למצוה עד שיזכה למעלות הרמות הנ"ל והוא ממש היפוך ענין סוטה, ע"כ הרהוא סוטה כקלוקלה יזיר עצמו מן היין.

עוד כתב שם (שם תירג"ל): ולקח הכהן מים קדושים בכלי חרש ומן העפר אשר יהי בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים, ויש להכין בענין המים הקדושים והעפר מה עבדיתיהו. והנה בענין פרשת סוטה כבר דברנו הרבה ולא נשנה אלא בשביל דבר שנתחדש בו.

והנה בש"ס סנהדרין (י"ג) א"ל הווא צדוקי לרב כהנא אמריתו נדה שרי לייחודי בהדי גברא, אפשר שא"כ בנערות ואינה מחבבת, א"ל תהורה תיעדה עלינו סוגה בשושנים וכו'. וכבר דקדקנו שחשובה זו ויתכנן לפני איש המאמץ בתורה, אבל צדוקי זה אפשר שממחית סאלה זו שהיתה אצלו לדבר ברור שאי אפשר למקם אפס' יבוא לכזב את נדוהי תהורה ח"ו, ופירשנו שתשובתו הייתה שנטבעו נשנתה מטבעי זולתנו, ונדחה בטעמו של דבר על פי מאמרם ז"ל שאיש ואשה שנוהגין בכשרות ובצניעות שם י"ד ה"א שוכן ביניהם יורה באיש וה"א באשה, והשם הזה הי' המעיד במצרים שהם בני אבותיהם כדכ"ט (פ' פסחא). וטעם שם זה דוקא ל"ל ע"פ הידוע בדברי חכמי האמת שאות י"ד ואות ה"א שבשם זה נקראין תרין ריעין דלא מתפרשין, והוא עלמא דאתכסאי, והוא המביא ביניהם כח בעלם השומר מחיבור הנמאס לשאינו ראוי, שהוא היפוך לגמרי כאמרם ז"ל (סנהדרין ק"ז) אלקיהם של אלו שונא זימה, וע"כ שרי לנדח לייחודי ע"ס גברא דהי"ד שבאיש והה"א שבאשה שם זה הוא השומר ומושך להעדד חיבור נמאס.

ולפי"ז יבין כן החוטה שרש"י פירש שם סוטה שנטתה מדרכי הצניעות, וכבר דקדקנו שהיא יתכן ותחילתה הקנינו שראה שנטתה מדרכי הצניעות ע"כ עבר עליו חוה קנאה וחדשה, אבל אח"כ שקנא לא ונסתרה שיחוד א"א דאורייתא הוא, ועוד שיש רגלים לדבר שנטתה, היא יתכן לקרואה עוד בשם נטי' מדרכי הצניעות, ולמה נקראת בפי חז"ל עדיין שם נמאס, וידוע כי השם אלה המהות, והיתכן לומר שעדיין מהותה שנטתה מדרכי הצניעות לבד, אך להנ"ל ל"ל לדבראי אלא נפלה בפעם אחת מאיגרא רמה, וזוהי הכנות הצניעות והנטי' לבירא עמיקתה שוהה עמוקה זוהי, אלא שתיחלה זולתה בדרכי הצניעות ויהי נראה בעיני' אלא לפנים שמורת הדין ויכולה להיות אשה כשהיא אך בלתי היות צנועה, אך באשר נטתה מלכת הדין היא הנטי' הראשונה שנטתה מדרכי הצניעות, ולמה נקראת שם נמאס, כי ב"סוטה שאחרי שנטתה מדרכי הצניעות לבד ונסתלק כח הקדושה הנ"ל שורה בה לעומתו כח טומאה נעלם, והוא המושך אותה ותוקפה בכח עד שהפילה לכאר שחת, וכאשר עיקר הגורם לכל דבר היא הנטי' הראשונה שנטתה מדרכי הצניעות, ומאז והלאה היא עומק אפס' אלה, כ"כ הנטי' הראשונה תופסת את השם ונקראה סוטה. וכח רע זה הוא הרוח טטות שהזכיר רש"י ששנו רבותינו אין המנאפין נואפין עד שיכנס בהם רוח טטות. כי אין ישראל נופל מאיגרא רמה לבירא עמיקתא כה"ל אלא מחמת העדר הצניעות וכנסה כח רוח שוטת. ולפמ"ש יובנו דברי המדרש (פי' ט"ח) נחשדו ישראל על הטוטות ולא נחשדו על הנדות, שיהיו רוח נדה הוא כה"ל כל ששם י"ד הוא הרוח השומר, וזו שנטתה ממנו כח זה ולא עוד אלא שחל עלי' כח רע לעומתו על"י אסור יחדו.

וזכה ויבנו דברי הירושלמי הובא בתוס' שעד שלא שתתה היא כאילו ממהא ודאי אף שבאמת לא נטמאה, מטעם זה הוא שהרי נשתאב בה כח הטומאה המושך כה"ל, ואף שעדיין לא עברה בפועל על עיני' לאו דטומאה מ"מ יש עלי' חיוב עשה באשר בכח שורה בה רוח הטומאה.

הבעל שם טוב זיע"א הידועים על הפסוק "השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם"י"י [=מחשבה], כמו כן פוגמת הסוטה אף בדיבור וכלשון המשנהי"ו "ראוה מדברת" וכמו שכתב רש"י"ז על שלומית בת דברי: "שלומית - דהות פטפטא שלם עלך שלם עלך שלם עליכון, מפטפטת בדברים שואלת בשלום הכל; בת דברי - דברנית היתה מדברת עם כל אדם, לפיכך קלקלה" [=דיבור], וגם משום שידוע שעיקר פגימת הסוטה הוא בחלק הרוח"ח [רוח קנאה] שבו כוח הדיבור [רוח ממללא], וכן גם פוגמת הסוטה במעשה על ידי סתירתה [=מעשה].

אשר על כן אף תיקונה של הסוטה הזאת היא בשלושה חלקים הללו, שהם: "מנחת זכרון" כנגד חלק המחשבה, חיוב "שבועת האלה" כנגד חלק הדיבור, ושתיתת ה"מים המאריים" כנגד חלק המעשה.

שבע חלקים בבדיקת הסוטה

ומבאר בספרי החלכות כי על מנת להשיב את

ולפי האמור יש לפרש ענין המים הקדושים והעפר אשר יחי בקרקע המשכן, הדנה מבד"ו ויש פ"ב) שאל אבנימוס הגרדי את רז"ל אמר להם הארץ היאן נבראת תחילה וכו' אל נטל הקב"ה עפר מתחת כסא הכבוד וזרק על המים, ורכיב תמון על אמרו זה שבפשוטו נראה כחומר קדוש, אך הרמב"ן בפירושו על ש"ש פירש שהכוונה זה ההווית הראשונת, והרגיל בשלושת הרמב"ן שם מבין שכונתו על אותיות יוד"ה"א משמו הגדול ית"ש. וי"ל שדוגמא דידהו עשה לה הכהן להמשיך להאשה קדושה של שתי אותיות אלה אחרי אבדו או תחילה, כנטיית מדרכי הצניעות, ופועל דמיני זה לזה אין המים הקדושים והעפר שבקרקע משכן נתנו על המים, והבופיע עלי שם זה אם לא נטמאה אלא ששרה עלי' כח הטומאה כענין טומאת מת כ"ל שנקאר רק מגע טומאה ולא טומאה יוצאה עליו מגופו, שהרי אפי' מת עצמו מותר להכניס למתנה לוי מקום שם טומאה היוצאה עליו מגופו נשלח משם, ואינה נקאת רק כמו מגע טומאה שהטומאה מרחפת עליו, ממילא בחופעת קדושה זו הטומאה בורחת ופורחת ממנה, ולכלן המדרש שמבוערין את העון ע"כ, וכמו שארה טהורה ונקי, ע"כ עוד פעלה עלי' הקדושה לטובה ונתקה ונורעה זרע, וכמו הארץ שנבראת תחילה ע"י שם זה (ככל דברי הרמב"ן) להוציא פירות ליתן זרע לזרע ולחם לאוכל, אך גם נטמאה נעשית גוף הטומאה וא"ל לה שתסכול קדושה גבוהה זו ונדחתה מהעולם היא עם הטומאה יחד, שהרי נעשו היא והיא דבר אחד.

ולפי האמור יובן מה שכל משפט הסוטה הוא נס כמ"ש הרמב"ן שאין בכל משפטי התורה נס מפורסם כזה. ולהנ"ל י"ל דהיינו טעמא, שידוע דהנסים באים מעלמא דאתכסיא, וע"כ בכאן שכל ענין הוא בעלמא דאתכסיא, שילוק ע"י העדר הצניעות ולעומתו שנשתאב בה כל רוח און כל בעלמא מהטבע. וענין שהגיד כ"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה שטעם טומאת מת שעולה עד לרקיע אף שידוע שרק רה"י עולה עד לרקיע באשר היא בקדושת הרה"י שהיא בחיפוניות אינה תופסת אלא עד עשרה, משום שהטומאה באה לעשות הנשמה הקדושה שנסתלקה, ע"כ כח הטומאה נמי כ"כ גדול ועולה עד לרקיע. וכן נמי ל"ל בב"ד שבאשר כח הטומאה שנשתאב בה הוא לעומת שם של עלמא דאתכסיא שנתלק, ע"כ יש לכח טומאה זה נמי כח גדול מעין כח עלמא דאתכסיא, וכן מה שחזר הכהן והמשיך לה כל קדושה ע"י העפר והמים מעלמא דאתכסיא משמש באו הנסים, ע"כ כל משפט הסוטה הוא נס לבד.

ולפי האמור יתבאר דברי הוזה"ק (קכ"ד) שהקשה שהכהן שהוא איש חסד למה נמסר לו לעשות דין בסוטה, ותריץ שהוא אינו עושה אלא השם הוא שערות והיא מודמנת אליו בזה, ועדיין אינו מובן שכל הבורות הקדושות עושה הש"ת יומ"ר ואינו ראי לכתן איש חסד. אך לפי ה"ל מובן שהכוונה בראשונה לטהרה מטומאה. שנשתאבה בה ומרחפת עלי', שהטומאה תברח מפני הקדושה, אלא שאם נטמאה עצמה להטומאה ונדחית יחד עמה, ומ"כ יובן שהלמשך עלי' קדושה מעולם הסתגר אך בעוד לא טהרה היא ונטומאת מגע עכ"פ. לזה נצרך דוקא איש החסד להיות קדמה שכונה ואתיא, וכענין הצ"מ שהיו ישראל במ"ס שערי ירומה אלא על סמך דלהבא בחוציאן את העם ממצרים ועבדון את האלקים של הרה הוד.

10 כמובא בצוואת הריב"ש (דף טו ע"א, הובא בבבש"ט עה"ת פר עקב את נו), וסרתם ועבדתם וגו', מריב"ש, כתיב (שבת ת"ה) כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי, פירוש, כי כאשר האדם מפריד את עצמו מהשם יתברך (מ) מיד הוא עובד על"ז ר"ל, ולא יש דבר ממוצע, וזהו וסרתם ועבדתם, מכל מקום אמרו בגמרא (פסות ד"ב ע"ב) י"ש ולא עבר עבירה חשוב כאילו עשה משהו, וזהו ולא דרכיכם דרכי.

11 ויקרא כד ט"א.

12 כמו שהארץ לכבר בספ"ק שם משמואל (פר נשא תרי"ד) וז"ל: ויש לומר עוד שכן נמי מסודרות הפרשיות. אחר פרשת שילוח טמאים שכולל שלשתן באות פרשיות תשובה סוטה וז"ל, ב"פ תשובה כתיב ואשמה הנפש היא והפי' כמ"ש (הושע ה"ו ס"ו) עד אשר יאשמו ובקשו פני ספירש"י וז"ל חזקו עצמם כאשמים, והיינו שמתבונן בחשבון נפשו ומזכיר את חטאו יתרון האור מן החושך, והוא בנפש מקביל למתנה ישראל. פרשת סוטה כתיב בה אף עבר עליו רוח קנאה, היינו שברוח שבאדם אינו יכול לסכול דבר רע כזה, וע"כ אם יחי רואה האומעם אין המים בודקת את אשתו. ובדיקת המים נמי הגיד כ"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה שהקדושה שבמים, שם הקדוש שנכתב בקדושה ועפר שהוא מקרקע המשכן, אינה סובלת את הטומאה, וע"כ אם נטמאה נדחתה לבלות, ולהיפוך אם טהורה היא ונקטה ונורעה זרע שהקדושה שבמים מביאין לה ברכה, עכ"ל. ולפי דרכנו יובן שהוא מקביל למתנה לוי. פרשת ז"ר היא קדושה עליונה מאד מהפכת חשובה לנורה, וע"כ שערות ראשו שהם מותרים הגוף וגם אין בהם הרגש וחיות נפשית לקדושה וניתנו על האש אשר תחת זכר השלמים, וכן כתיב אלה ישתה הניזר יין והגיד כ"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה שבא לזרזא גבוהה שאפי' עם שתיית היין נקרא נזיר, וכעין שאמרנו לעיל שמאלכ שבת אינו מגשם משום מדת התפקא כן נמי בנזיר הוא השלימו את נזירותו, והוא מקביל למתנה שכונה.

13 ויקרא ג' ט"ו.

14 אמור ד' צ"ו ע"א וע"ב.

15 כתיב קודש דף י"ב ע"ב, הובא בספרי בעש"ט עה"ת פר' אמור.

16 כמשי"כ הרמב"ק רבי מנחם מענדל מפיניאב ז"ע"ו בספ"ק מנחם ציון (פר בשלח) וז"ל: והנה במנחת חרות האשה היא הטוטה היה ג"כ שעריית האיהפ שערים, לפי שהיא עשתה מעשה בהמה וגו' (פוסק ד"ה), וסגולת המנחה היאה לברר כשנולד ספק לאיש כי תטטה אשתו אם נטמאת או לאו, וע"י העשרון תברר הדבר, אבל שם לא נאמר עומר לפי שהיה בחומרות, אבל כן נמי היה ברוחנות, שהיה מלביא להוציא משה לחוץ כל השיבושי דעות רעות אשר בקרב איש ולב עמוק, ושיגלתה כל הספיקות שיש בלבו (פסו). כי כל זמן שהוא במחשבתו אי לא אפבר להוציא ממעותו ולבתיא אל האמת, אבל כשנתוודע טעותו ונתגלה קלונו, אז נקל הדבר להריכה אל האמת טוב והישן לשרש בקרבו האמונה שלימה בלי שום ספק, ועל כן אמרו לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן (מילתא פ' בשלח), כי נודרך נפשם וגופם לקבל עליהם אמונת אלהי עולם ולעשות כל מצותיו, להקדים נעשה לשמע.

- ב. הקרבת והעמדת האשה לפני ה' כמו שנאמר "והקריב אותה הכהן והעמידה לפני ה'".
- ג. פריעת ראש האשה כמו שנאמר "ופרע את ראש האשה".
- ד. השבעת האשה בשבועת האלה כמו שנאמר "השביע הכהן את האשה בשבעת האלה וגו'", ואמרה האשה אמן אמן".
- ה. השקאת האשה במים קדושים כמו שנאמר "ולקח הכהן מים קדשים בכלי חרש וגו' והשקה את האשה את מי המרים המאריים".
- ו. נתינת עפר אל תוך המים שנאמר "ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים".
- ז. כתיבת פרשת סוטה ומחיייתה אל תוך המים שנאמר "וכתב את האלות האלה הכהן בספר ומחה אל מי המרים".

המשמעות הפנימית שבשבע ענינים הללו

ועתה נבאר ענינים הפנימי של שבעה הדברים הנ"ל, על פי החסידות, בנוגע לעבודתו של כל אחד ואחד:

- א. הבאת, הנפת והקרבת, ה"מנחת הזכרון" או ה"מנחת קנאות", ענינה היא הזכרת וגילוי האמת הפנימית הנסתרת ונעלמת, ולכן היא נקראת "מנחת הזכרון" כלומר "שיהיה תמיד לזכרון לפניו איך שלא נברא כי אם להפך כוחי הגוף

מכל וכל לעשות מיש אין ומחומר צורה" - כלשון הרה"ק בעל הבאר מים חיים זי"ע¹, וביאר שם אף את מה שהיא נקראת "מנחת קנאות" דהיינו משום ש"צריך האדם לקנאות את הללו שעומדים בגופם חיים וקיימים לפני בורא עולם ברוך הוא ואינם מתבלעים בעפר בארץ כמו חנוך ואליהו וכדומה או הללו שירדו חיים לגן עדן ולא מתו כלל כמו יעקב אבינו או דוד מלך ישראל חי וקיים", והרי כל זה דומה לדברי הינוקא בווהר הקדוש² בנוגע לבדיקת ובירור קדושת הארץ על ידי התרומה, כמבואר בספה"ק נועם מגדים³.

ב. הקרבת והעמדת האשה לפני ה' - ענינה שעל ידי שהאשה עומדת במעמד ומצב הנעלה ומרומם השייך לפנימיות ולרוחניות, על ידי זה מתברר מדריגתה הרוחנית ומציאותה הפנימית, והיינו שאם האשה היא קדושה וקרובה אל האמת הפנימית - אזי יתבטא הדבר בפועל על ידי ש"נקתה ונזרעה זרע", לעומת זאת אם היא סוטה ורחוקה מן האמת - אזי יתבטא הדבר בכך ש"צבתה בטנה ונפלה ירכה"י רח"ל, וכמבואר כל זה בספה"ק באר מים חיים⁴.

כך הוא גם אצל כל אדם, שעל ידי שהוא לומד את התורה הקדושה ומתקרב על ידי זה להיות עומד לפני ה' - שהרי "כל העוסק בתורה כלילה שכינה כנגדו"⁵ - מתברר אז ממילא מדריגתו ואיכותו, שהרי אמרו חז"ל במסכת יומא⁶

כי ואלו דברי קדשו (פר נשא, פרק ה): ונתן על כפיה את מנחת הזכרון. פירוש שיהיה תמיד לזכרון לפניו איך שלא נברא כי אם להפך כוחי הגוף מכל וכל לעשות מיש אין ומחומר צורה. מנחת קנאות הוא. כי קנאת סופרים תרבה חכמה וצריך האדם לקנאות את הללו שעומדים בגופם חיים וקיימים לפני בורא עולם ברוך הוא ואינם מתבלעים בעפר בארץ כמו חנוך ואליהו וכדומה. או הללו שירדו חיים לגן עדן ולא מתו כלל. כמו יעקב אבינו שאמר ז"ל (תענית כ"ב ע"ב) יעקב אבינו לא מת וכי או דוד מלך ישראל חי וקיים כאומרים (בראש השנה כ"ה ע"ב). או תשעה ונשכנסו בחיים לגן עדן כמבואר במדרש חז"ל (בבבית דין נדן מובא בילקוט יחזקאל רמז ס"ד בסופו).

ועל כן מנחת קנאות הוא לקנאות תמיד ולצפות שלא יתבלע בעפר הארץ.

כד ראה הערה הבאה.

ה' וז"ל⁷ (פר שלח): על פי הקדם אמרי קדוש בווהר הקדוש ינוקא פרשת בלק וז"ל, פתח היא ינוקא ואמר והיה בכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה; האי קרא על עומר התנופה איתמר מהיא תנופה לה; היינו תנו פה ורוא דלילה תנו כבוד כו' (ירמיה י"ג ט"ז) דהא פה עילאה ובסוף הדיבור הלל וז"ל (וזה"ק ח"ג דף קפ"ט ע"א), תנן ארעא קדישא ברשו דקדושו ברוך הוא וחתו רשו אחרא לא עאל תמן. האיך אבדקת ארעא אי קיימת במהימנותא ולא אתחברת בורש אחרא בקריבו דתרומה בא דשעוריה כגונא דרזא דסוטה. עד כאן דברי פה קדוש הצריך לעניינינו.

וראה מה שביאר שם בהמשך את דברי זוה"ק הנ"ל וז"ל: זהו הנראה לנו בהנבנת הפרשה על פי אמרי קדוש הינוקא שאמר דקרא זוהיה בכלכם כו', בעומר מיייר ואני אבא אחריו ומלאתי דבריו לבאר כל הפרשה על פי דרכו כאשר הזכרנו דהעומר בא למידבק ארעא. אם לא גרמו בני אדם על פי מחשבותם להמשיך הסטרא אחרא לארעא קדישא וחתו עיני הבדיקה, ועל פי זה הבינותי מאמר קדישין מובא בילקוט פרשת אמור לרצונם בעומר מלמד שאין כופין את הציבור יענין שם. והוא פלאי אדמה שנתנה עומר מכל הקרבנות הציבור דוודאי הדין דכופין אותן. אך על פי האמור ניהא אחר שעומר זה הוא עיני רזא דמנחת סוטה ושם אמרו ז"ל (סוטה כ"ד) אמרה איני שותה אין משקין אותה בעל כרחי והבן.

י וראה מה שמבואר בספה"ק דרך פסוק (פסוק ג): וז"ש שהוא מינו כי הוא כח היצה"ר המשכת האדם מעשות טוב, וגם אין בו לחלוותי דומה ממש לקליפה וכו' יש אחיהו לחיצונים והיינו זנייה ואתריה שהוא קרוב לבית כמד"כ לפתח חטאת רובץ. לכן הסוטה שפגמה ביסוד עונשה ונפלה ירכה כמ"ש בסבא דמשפטים (ק"א ע"ב), ולכן חשק החיצונים בידן, וכמ"ש (וזה"ק שם וגם בפרשת ו) הנהו ברכי דרבנן דשלהו.

כ ואלו דברי קדשו (פר בהלות, פסק ח אה"י): והקרבת את הלוי לפני ה'; הקרבה זו לכאורה אינה ידועה מה היא כי הלא כבר נאמר והקרבת את הלוי לפני אהל מועד וגו'. ואמנם הנה כתבנו למעלה (בפרשת נשא) בספוק והקמדת את האשה לפני ה' שרומה על התקרבות שורש נשמתה לפני ה' להזכירה לחיים ולמות אם תזכה לחיים ואם לאו וכי כדרך אוהב המלך שמזכיר איש אחד לפני המלך אם האיש הזה הגון הוא מצוה המלך לעשות לו כל מיני טובות ואם אינו הגון מהכעס המלך ומצוה לעשות בו דין. והוא כבחינת יומא דדינא יום ראש השנה אשר כולם נסקרים בסקריה אחת והוא שנשמת כל אחד מבאי עולם עולה למעלה לבפני ונראית שם לפני אלהינו ויברך ועל ידי זה ממילא בריות נבפניו להזכירם לחיים ולמות. וצדיקים שהקב"ה מקבל תענוג ונחת רוח מהם, נכנסים לאלתר בספר החיים טובים ברוב ברכות וישועות כי מתענג הקב"ה מזכונם לפניו וגוזר עליהם כל הטובות והליפון ברחמים. ועל כן בסוטה כיון שהעמיד הכהן בכוחו את שורש נשמתה להזכירה לפני ה'. אז ממילא אם טהורה היא לא די שניצולת ממות כי אם אף ונקתה ונזרעה וגו' והליפון וכי וצבתה בטנה וגו'. וזה שצוה כאן אל הכהן והקרבת את הלוי לפני ה' להעלות שורש נשמתם למעלה לראש בכוחו שיהיו נסקרים לפני המלך להזכירם שם בכל הברכות והישועות שיהיו ראויין לשרתו ולברך בשמו. ועוד יותר צוהו בהז.

כ"ה תמיד לב ע"ב.

וראה מה דאיתא בספה"ק בת עין (פר וילך) וז"ל: כשהאדם לומד בכל רצונו בלתי לה לבדו ואינו רוצה בכל בהרדית בני אדם כי אם לעשות רצון הבורא ב"ה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים לשמה ממש אז הקדוש ברוך הוא יושב ושונה כנגדו והוא בחינת אור בלי צמצום כלל.

כ"ט דף עב ע"ב.

שלה ולא מצד הכהן, וכן ביאר הר"ה"ק מדזיקאב זי"ע את יישוב הזוהר הקדוש¹.
ג. פריעת ראש האשה - ענינה ביזוי והשפלת התאוות הנמשכות מצד הגוף והחומר, וממילא גילוי הנשמה והצורה ומעלותיהם².
ד. השבעת האשה בשבועת האלה - השבועה ענינה שיעבוד המידות וההרגשות להשי"ת, דהיינו שיעבוד כל ההרגשות ו"התאספות כל המידות לזה הדבר" - כלשון הר"ה"ק בעל החידושי הרי"ם זי"ע³, וכדאיתא בספה"ק אור המאיר⁴ כי לפיכך נקראת ה"שבועה" מלשון "שבעה", שהם שבע המידות העליונות שמהם נשתלשלו תענוגות

"מאי דכתביל' יוזאת התורה אשר שם משה", זכה נעשית לו סם חיים לא זכה נעשית לו סם מיתה", והיינו כי כאשר האדם מצוי במצב נעלה - אז נתברר אם נמשך לשם או שנדחה לגמרי, וכמבואר בספה"ק דגל מחנה אפרים⁵.
לאור זאת יישב הר"ה"ק השם משמואל זי"ע⁶ על פי דברי אביו הר"ה"ק בעל האבני נור זי"ע⁷ את קושיית הזוה"ק שהקשו עליו כל מעשה בדיקת הסוטה הוא דין וגבורה, ולמה אם כן נעשה כל זה על ידי הכהן שהוא איש החסד [איש חסיד⁸], אלא על פי הנ"ל מבואר שהכהן אינו אלא מעמידה במקום ובמדרגה נעלית וגבוהה⁹, וכל מה שנפעל אצל האשה לאור מצב זה אינו נפעל אלא ממצבה

¹ דברים ד מד.

לא זול"ק (ליקוטי ד"ה אה): או יאמר שני שדיך שהם שני תורות כנ"ל כשני עפרים כמו שני עפר שהם עפר סוטה ואפר פרה והתורה יש לה בהיחנה בחינת עפר סוטה לינפול ירך וכן היא התורה וכמו שאמרו חז"ל (ע"ב ע"ב) וא"כ וכו' ובחינת אפר פרה שמטרתה טמאים וכן התורה זכה נעשה לו סם חיים והבן.

² זול"ק פ"ר נשא (תרי"ג): והביא האיש את אשתו אל הכהן... וזוה"ק (פ"ד) הכא אית לא מסתכלא אל תנין ושטח אתו דן ובקרו שותרי אחריו ולא כהנא דכהנא אסיר לי לבנינא בגין דלא יפיגום ההוא אתר אחיד בי ואת אמרת והביא אשתו את אשתו אל הכהן למיין דינהא" והתיירוף אינו מובן כ"כ.

ויש לפרש עפ"י מה שהגיד כ"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה ענין בדיקת המים שהמים היתה בהם קדושה ומכבוד התיירוף והם הקדוש שנכתב בקדושה נמחה לתוכן וניתן בהם עפר מקרקע המשכן העליון את האשה למדרגה גבוהה מאד, וע"כ אם טהרה היא ונקטה ונזרעה זרע כי תיכף לקדושה ברבה, אך אם נטמאה והיא היפוך קדושה היתה הקדושה מדחית ומבטרת אותה, שאין הקדושה סובלת דבר טמא, ודפח"ח.

ובזה מותרת קושיית הזוה"ק, שאין הכהן עושה בה דין כלל אלא אדרבא מעלה אותה למדרגה גבוהה אחרי שהיא יודעת שטהורה ותוכל לסבול. ויש להעמיט ה"ה דברי התניי"ש כ"ק אבי זצלה"ה בענין סוטה שהעלה אותה למקום גבוה שאם נטמאה לא יוכל לסבול, ע"כ.

³ ראה עוד מ"ש"כ שם (תרי"ג): ענין סוטה, למה עוד כי נקטה ונזרעה זרע, הלא סוף כל סוף עברה על יחוד, ועוד קושיית זוה"ק למה בא ע"כ כהן איש החסד. ונראה ליישב עפ"י מאמר כ"ק אבי זצלה"ה בענין סוטה שהעלה אותה למקום גבוה שאם נטמאה לא יוכל לסבול, ע"כ.

ויש לבאר הדברים עפ"י דברי המדרש שם"ה בין איש לאשה ע"כ, ואם הכל ביטור היה הם זוגמת שם שלם. ובמדרש (שפ"ר פ"ג) הארץ מהיכן נבראת תחילה נטל עפר מתחת כפי הכבוד וזרק על המים ונעשה ארץ. ויש לפרש שהו צירוף שני אותיות"ה שהוא עולם האדם האטומי. וזוגמתו אז עפר אשר יהי בקרקע המשכן על מים קדושים, ובכח שם הקדושה הנמחק על המים מעורר בה את כח שם"ה ע"ה עולם האטומי עולם הנסים, ואם טהרה היא הרי היא מלא ארץ שנבראת כנ"ל, וע"כ נתוסף בה כח הבריאה והתולדה ונזרעה זרע, ובאם לאו אין הקדושה יכולה לסבול ובורחת ממנה ונדבק בה מל שהיא לעומתם, ולא ענין סומתא מים, וכמו ששם צירוף שתי האותיות ה"ה נבראה הארץ כן כאשר נדבק בה דבר שהוא לעומתם היא נשחתת. ומכאן לא צנתה כשנה ונפלה ירכה וענין שכתוב (איוב ל"ח) מבטני מי יצא הקרח, ואמרם ז"ל (סוכה פ"ט ע"ב) מה ירך בסתר הלבן הדברים, וזה שכתב הרמב"ן שאין במשפטי התורה דבר תלוי בנס כמו כל, והטעם מפני שהו לעומת שם"ה ע"ה עולם האטומי עולם הנסים. והנה הכהן לא השגה בה שום דברים רק להיפוך שורה בה כח שתי האותיות כנ"ל, ואם נטמאה ופרחה ממנה הקדושה ונדבק בה כח הו לעומתה, זה לא עשה הכהן.

וכן כתב עוד שם (תרי"ג): אך יש לומר על פי מה שהגיד כ"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה בענין מי סוטה שהשקה אותה הכהן איש חסד, היינו שבאשר היו מים קדושים ומעפר אשר בקרקע המשכן ונמחק לתוכן השם הקדוש העלה אותה למדרגה גבוהה שאם נטמאה לא היתה יכולה לסבול ואיך הרי לא עשה לה שאיני, וע"כ אם לא נטמאה האשה וטהרה היא ונקטה ונזרעה זרע, שמהאיש שטהורה ויכולה לסבול קדושת המים שוב היתה לה תועלת מהם, וע"כ הענין להעלותה למדרגה גבוהה נאות לכהן איש החסד, ואם נטמאה ואינה יכולה לסבול זה לא עשה לה הכהן, ודפח"ח.

ואף נאמר שכן היתה השקאת מי שריפת העגל שבדקן כסוטים שמי שלא היה בו התראה או אפי' שבלבו לא הי' יכול לסבול ולקבל בהדרוקן, וממילא מי שהי' נקי מכל אלה היו לו עוד לתועלת.

וי"ל עפ"י הירושלמי (סו"ט פ"ה ה"ב) בסוטה שאפי' כשלא נטמאה קודם שנבדקה הרי היא

טמאה ודאי שהכתוב קורא אותה טמאה, "ול שתועלת לה" ה"ה נמי להדיח ממנה כתם זה, כי מ"מ הטומאה לא היתה נבלעת בתוך תוכה אלא כמין ללכוך במכוץ שהיתה נראה כטמאה, ע"כ הועילו לה המים לדחיה, ויצאה הטומאה עם פסולת המים יחד, אבל כשנטמאת ובלעת הטומאה בתוך תוכה א"א להפריד ממנה את הטומאה והטומאה והיא יחד קשורים מתבערים והולכים למלך בלהות. וי"ל שסדך זה הי' שטרחת עפר שריפת העגל שאותם ששנתאבה הטומאה בתוך תוכם נתבערו יחד עם הטומאה, אבל אותם שלא הי' עליהם א"א חטא קל שלא מיהו בפושעים היו להם המים לתועלת להדיח את החטא הקל הזה.

וראה עוד מ"ש"כ בענין זה הר"ה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספה"ק מחשבות חרוץ (אות ה) זול"ק: ואהרן הכהן אהוב שלום ורודף שלום ובסוטה והביא האיש את אשתו אל הכהן (מבד"ר ט"ו) שהוא הושטבתי ויכנס ללענת ואם זכור להיות שם"ה כנייהם ואז ונקתה ונזרעה זרע להיות השם שלם בשתי אותיות אחרונות הרמוזות לבן ובת בדזה קיים פריה ורביה.

י"ד דברים לג ח.
י"ה וע"ד מה דאיתא בספה"ק זרע קודש (פר נשא): כפרשה זו פרשת סוטה רומזים הרבה פעמים ג שמות אה"ה חו"ה אה"ה, שמשמטו לאל גזנו כל הטוב, ששמות אלו גימטריא ידון, כי הטוב יצא להיות על ידי אמת, כמו שכתבתי במקום אחר, והסוטה המשיכה הטוב למקום מקור הטומאה, לכן היה מכוון הכהן באלו השמות כדי להמשיך הטוב למקורו, ועל דרך (תפלים קמ"ד ז) הוסיפה ה' לטובים.

י"ו והא לך לשון קדוש (פר קרח): והוא על דרך אמת ז"ל למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת תרומה סוף שיצטרך אל הכהן כי חטאה אותו ועל כרחו הובאת אל הכהן. וידוע ארמ"ז ז"ל (ויק"ד ד) כל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה. הרי קדושת ישראל בגדר ערוה היא השמירה להתרומה בלא אם יתן סוף סוף שיצטרך אל הכהן לברר הספק לכל יכשל בגדר ערוה, והו אומר את שמירת כ"י לכל קדשי כ"ו. זה הוא המשמרת. ואמר לך כ"ו, על פי דברי הזוהר הקדוש דכתיב מסטרא דחסד. אך השקאת סוטה גם כן חסד הוא לברר צדקתה ואם טמאה היא ונבדקת היא המורמת. כי אם אמרה היא ונשמה היא אמרה טמאה היא אינה שונה ודמה בראשה אבל הכהן אינו עושה רק לחסד ורחמים.

י"ז וכמ"ס בספה"ק באר מים חיים (פר נשא, פר ק) זול"ק: ואמר הכתוב ופרע את ראש האשה ופרש יש"י סותר את קליעת עורה כל לבנות. ולדרכינו ירמוז שהיה סותר את הגוף ויבוזה שלא יתן מקום לאתוונותיו כלל וכלל.

י"ח מתוך לשון השפת אמת (פר סוטה שנת תרי"ג): והעצה לבוא לבחי' זה הדבר הוא הרצון בהסכמת כל המדות להיות רק לה' כמ"ש אא"ז מרי"ז ז"ל פ"י שבוני האתאספות כל הז' מדות רק על אחד הדבר כ"ו, וצריך שלא יעלה על הדעת ששמועו מבורר אצלן יתכן לו האמת. האתאספות הרצון יהי' נק' שקר ח"ו. כי אינו כן. שיש בכל איש ישראל רצון אמת בלתי לה' לבדו. ולזאת מי שמייגע עצמו לבוא לנקודה האמיתית אף בדמיונות הוא אמת לאמיתו כל בעוה"ה דשקרא צריך להיות ע"י יגדך זה שהרגל נעשה טבע עד שמגיע אל האמת והוה בכלל נשבעתי ואקיימה כנ"ל (כך הוא הדבר כנ"ל).

י"ט כמבוא בספה"ק אור המאיר (תרי"ג): ונדוע ר"י זול"ק ח"ג ע"ב. כל מקום שנאמר לשון שבועה, ברזא אשבעה, כלומר אחריות הבהירות נפלאים ורחמים. הבלבש אותם שבועה מדרגות התחתונים, הן מהם ז' ימי הבנין שעמהם נבנה העולם, נוקבים והולכים מרום המעלות עד תענוגות בני אדם. ומבשריו יחזה אליהו, כל אחד אחד משישראל יתכן לו להשיג עליון מהתחתון, כי כאשר מזה בשוטים, ככה נתפשטו להנבאים, כאשר הארכנו מזה בכמה מקומות, אשר זה עיקר תורת האדם, לקשוט פרטי מדותיו לקדשם ולטהרם אל אלה, ואפילו לעת האוכל את לחמו ושותות מימיו, מהם ובהם יכול ליקח לעצמו רמיזא דחכמתא, האשתומדע בהון עולמתו.

בני האדם וכדו', ועל ידי השבועה מעלה אותם האדם לשורשם, ומשעבד את שבע המידות שבו להשי"ת¹, שהרי ההסכם מכל שבע המדות הוא קיומו של דבר" כלשון השם משמואל², וזוהי עיקר עבודת האדם עלי אדמות להעלות הז' מידות שבו לשורשם, וכן בספה"ק נועם אילמלר³.

ה. השקאת האשה במים קדושים - ענינה כמו שפירש הרה"ק המגיד ממעזריטש זיע"א⁴ כי המים הם פשוטים בלא גוון - ולכן הם רומזים לשכל המופשט והנעלם (שלמעלה מטעם ודעת) שאצל האדם - שאינו עדיין בגדר התחלקות והתפשטות, והתחלקות נעשית על ידי מיני מחשבותיו של האדם, כי אם יש לו מחשבות טובות אזי נתפשט אצלו השכל לזרע ולתולדות שונים חיוביים,

משא"כ אם יש לו מחשבות זרות אזי מתפשט הדבר אצלו באופן שלילי.

וכן ביאר אף הרה"ק בעל הלכות דעות⁵ יעקב יוסף זיע"ע⁶ על פי מה שכתב הרמב"ם בהלכות דעות⁷ ש"חולי הגוף טועמים המר מתוק ומתוק מר", והיינו ששינוי הטעם נוצר אצל האדם עצמו ולא אצל המאכל, ולכן אף אצל הסוטה פועלים המים באופן הזה, כי המים הם פשוטים חסרי הגדרות, והשפעתם תלויה במצב האשה הסוטה⁸, כי אם פנימיותה קדושה אזי יהיה יוצא ממילא כל הרע הנמצא בה ונשאר בה רק הטוב הגנוז בה, כמו שכתב הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינאב זיע"ע⁹.

ו. נתינת העפר אל תוך המים - נתבאר באריכות בספה"ק שפת אמת¹⁰ כי העפר רומז לפנימיות מהות האדם שנוצר

מ כ"כ בספה"ק עבודת ישראל (פר' מסות): או השבע שבועה, שענין שבועה, נגזר מלת **שבועה ימי בראשית** שהוא נשבע לעשות כך וכך כדי לחזק תוקף וקיום שבעת ימי בראשית שבהם נברא העולם. כי כל כוונתו לאסור על נפשו, שתהיה נפשו אסורה ומקושרת בה'. ולכן הנשבע הוא במלך עצמו, כי שבועתו אצל שבעה בשרים במלך עצמו.

מא כמובא בספה"ק **שם משמואל** (פר' מסות, תרי"ג) זול"ק: ויש לומר עוד שסוכות ושמ"ע הם מקבילים לשבועות ונדרים, כי שבעת ימי החג הם ובמדשד (ויקרא פ' ל) שובע שמחות את התי קורא כן אלא שבע שמחות אלו שבע מצוות שבהם וכו' והוא **שלימות כל המדות שמספרן שבע**, וזה עצמו הוא ענין שבועה מלשון **שבעה בתרגום קים**, כי ההסכם מכל שבע המדות הוא קיומו של דבר, כי השינוי בא מצד ההתפכח המדות וכאשר ההסכם מכל המדות הוא קיומו של דבר, כי השינוי בא מצד ההתפכח המדות וכאשר שבע כוונתו לשלמות של שמונה נימין כידוע למבינים. ש"ע עוד בספה"ק נועם אילמלר (פר' מסות): או השבע שבועה, פירוש שבועה הוא מלשון

שבועה שצריך האדם לעבוד בז' מדרגות ע"ד שפרשתי ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת רמו שצריך לתקן הששה עבודות ואחר זה יבא אל המדרגה השביעית היא קדושת שבת. והנה שבע שבועה הדיינו ז' מדרגות שכל אחד לול משבעה לאסור איסור על נפשו רמו אחר שבע הדיק לכל המדרגות ולכל כחות מלכות ולחבין שעדיין לא יצא ידי חובתו בעבודתו וידמה בעיניו תמיד כאלו מקצר בעבודתו ולמצוא בעצמו תמיד חסרונות וחטאים ואיסורים כדי שעל ידי שפשושו במעשיו יהיה דבוק עם העולם ולמטה ויהי מקושר עמהם ולחשיפתם טר בטר הצטרכותם.

מא כמובא בספה"ק **מניח דבריו ליעקב** (תהי"א): והנה יסענו ממרה ויבואו אליהם ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם, **מים המרים נקרא השכל שבמדרגות התחתונים**. מים התחתונים בוכים, אגן בעיניו למתוך קדם מלכא. והנה כמו מים **סוטה הללקת מקרקע המשכן בשבירה, ואם לא נטמא מחשבתו, יתא נהפך המחשבה זרה אצלו לזרע, שמכחה מתחלק לעבודתו יני כידוע, דבכל דבר עי שדבר טוב, אבל אם הוא נטמא, ר"ל שמחשבתו אינה זכה, אזי ח"ו על זה, והנה ויבואו ויבואו, שנפלו למר, ולא יכלו לשתות שאהבה שבגבורה לא נתגלה להם. כי מרים הם, פירוש העם לא היו טובים, אדם היו בדיאי, אדרבה היה בא להם משש טובה ויחירה, דכל דין שי נתבונן דאית, ואית חיו שבונין את הדין, ויהא כל טוב. והנה ויבואו ממרה ויבואו אלימה, אדחתיה. ואית אלימה היא אותיות אליהם, רק הצירוף הוא כך. אלימה נקרא דבר שאינו מושג מהסוד שבדין אינו מושג. והנה אלי, הוא החסד שאינו מושג. ואלי לשון א' י, החסד הנמשך מהחכמה היה. והנה פי' הבה לנו עזרת מצר, שתאה העזרה באה מכה הצרה.**

מד זול"ק (פר' יתרו, אית): ז' ונראה לי דכתיב הרמב"ם בפרק ב' מהלכות דעות (הל' א), כמו שיש חולי הגוף הטועמים מתוך למר, קי ש חולי הנפש וכו' יעו"ש. אם כן כמו בחולי המר, כשלא אכל כמה מים ומתקבל חולי הצלמוכא, וגם חולי האובל טועם מתוך למר, כן חולי הנפש שכלל למד כמה מים יחול חולי טועם מתוך למר אחר כך. והנה נראה לי פירוש הפסוק שמים מר למתוך ומתוך למר (ישעיהו כ, כ). ככל והענין המרירות בא מצדם, והם אומרים היפה, כי זכרתי יבואר כי זכרתי עינין פרישת נשוא יעו"ש. בענין מים המרים שנתונים לסוטה, ולקח תכתי מים קדושים ובאז בה המים למרים וכו' (בפמדר"ה דה), כי הזונה לה הם מרים, מה שאין כן לאשה תורה דברי מוסר הנק מים קדושים הם לה מים קרים על נפש עיפה, והיא צמאה למים.

מא ראה מש"כ הרה"ק רבי צדוק הכהן מלוולין זיע"ע בספה"ק **פרי צדיק** (קוסטרס עת האוכל אית יד): וכדרך ששמעתי על אויל שפתים ילבט דפירושו שאין יכול להוציא מכה לפועל כדרך שאמרו בסוטה על פסוק ועם לא יבין ללבט על העדר כח מים סוטה להוציא פועלות.

וראה עוד מש"כ בספה"ק ישראל קדושים (אית): וזהו השלמת מסכת סוטה בהגדרה בפועל כפי האפשר שזה מדת כל אחד ואפילו עם הארץ וכל להגיע ממדרגה למדרגה עד סוף כל דרגין בהשפעת הקדושה הגמורה ללב שיהיו כל מעשיו לשם שמים כולו קודש לה'.

מא כמובא בספה"ק מנחם ציון (פר' יוקאט): והנה גבי סוטה נאמר (במדבר יא) אם שכב וגו' ואם לא שכב הנקי, וצריך להבין הלא גם אם לא שכב לא טוב עשתה שעברה על איסור יחוד, והענין הוא שהמים המאורים היו כמו מרקחת נעשית להחולה להקאה שררע נדחה לחוף והטוב נשאר בו.

וראה עוד בספה"ק **שם משמואל** (פר' תשא ופרה, תרי"ג) שכתב זול"ק: אך לפי הג"ל יובן שגם כאן אי' כענין סוטה שגא: ונקתה ונדעה זרע, שמעט הרע שחי' בה נמשך ויצא ממנה ונדבק במים.

וראה מש"כ בספה"ק **פרי צדיק** (מאמר קדושת נשדע, מאמר ז): ומצרים ערות הארץ בתכלית השקיעו בתאות. ועל כן נידונו במים שהוא שורש התאוות. וכדור המבול שנידונו גם כן במים. וכן הסוטה במים המרים והמאורים. ולפני בני ישראל הגדורים בעריות ותאות זרע יחקה. נבקע וראה יונס.

מא ואלו דברי קדשו (פר' תשא ופרה, תרי"ג): במדרש מפני מה אמרה תורה הבא עפר לסוטה זכתה ויצא ממנה בן אברהם שנאמר בה' ואנכי עפר כי בשכר שאמר אברהם אע"ה ואנכי עפר ואפי' זכו בניו למצות עפר סוטה כו'. כבר כתבנו בזה כי עפר הוא יסוד הכל כמ"ש הכל ינין ה' העפר והכל שב כו'. ואע"ה עליו העולם עומד כמ"ש בהבראם בה' בראם באברהם. וב' הפירושים אמת כי אברהם זכה לאות ה' שנברא בו העולם על ידי הביטול שזה כח העפר שמכלה הכל ושנרקב דבר הנזרע ונעשה כעפר מקבל חיות ומצויא פירות. (וזה רמז היה ד"ר שניכנס בתוך הד' לומר עש"ה הכנענה נעשה כל הלולוי' לתלמוד) ואברהם אע"ה אמר ואנכי עפר ואפי' זכו היסט כי הוא יסוד הכל וידע שהוא מצד זה שהוא עפר ואפי'. וכן צריך כל אדם לידע שהוא נברא בעולם לתקן הכל כי האדם הוא כלי שניתקן אבל על זה, ועו"ש במקשין ונעשית העפר לכל החי'. מלבד הנונה לזכות הכנענה באמת אבל גם אל התקנה לזכות לעשית השליחות בעולם לכל החי' כל הדברים מתקבלין אצלו להיות נשקף על ידי פי' נברא. ויש עליו לכל הברואים ע"י האדם יש באין אצלו ע"י מעשה ודיבור ומחשבה ממש כמו הכל שב אל העפר ויש ע"י סיבה קרובה ורוחקו אבל סוף כל סוף הכל שב לעפר וכן הוא בענין האדם וכתבי ויתרון ארץ ככל הוא מלך לענין נעבד. פי' שכל הדברים שב אל העפר ונעשה מהם פירות. וכן כתבי לבני"ש מ"ש במדרש כח"י זרעך דומה לך. ובמדרש והיה זרעך כעפר אם אין עפר אין תבואה ע"ה. ויעקב ותולדותיהם של צדיקים מצות ומעשים טובים. ואיתא במד' כשבי"ו עושין רצונו של מקום נמשלו לפרדס המלך כשרואה נטיעה יפה נוטע בתוכו כמון כן שרואה צדיק באומות מכניס לבני"ש כלי הברואים ע"י האדם יש באין קהלת. ולכן נקראו בני"ש השלימות על ידיהם מתקבלין הדברים לשרשן לעשות פירות כמ"ש שלום לרחוק ולקרוב כמ"ש שיש ע"י סיבה קרובה ורוחקו. הכלל העולה שבני"ש שנאמר עליהם אדם אתם הם נקראו עפר שיש בהם כח היסוד שהכל שב אליו. והנה רמזו העפר מקרקע המשכן כמ"ש ויבצר כו' האדם עפר מן האדמה

כמובא כמה פעמים בספ"ק אמרי אמת²² בשם הזוהר הקדוש כי הבדיקה כאן היא האם האשה יכולה לשאת בפנימיותה את שם השם על ידי שימצא מין את מינו או לא, ועל ידי זה מתבררת היא²³.

מן העפר ואף סופו לעפר²⁴, והיינו כי מטרת נתינת העפר אל תוך המים הוא הארת וגילוי פנימיות האשה הסוטה; ועיין עוד שם באריכות²⁵.

ז. כתיבת פרשת סוטה ומחיתיה אל תוך המים - ענינה

כולל אש רוח מים נ"ר ואלה הג': יסודות הנח בכח הנשמה, אבל הגוף דומם בחי עפר כי מה שברא הקב"ה בעולם החל למילף מיני חכמה לכן העפר יסודו כבד דומם לרמז כי אין לגוף טוב משתיקה. שיהי עצל במעשה עוה"ז. ויסודות הנפש יגברו על הגוף. וזהו בחי הנזיר כי יפליא שגובר כח הנשמה ונעשה קדוש. והסוטה היפוך זה שגובר הגוף על הנפש. לכן נבדקת בעפר ומים.

ועיין עוד מש"ח הרה"ק מדויקאב ז"ע בספ"ק אמרי נועם (פר בהר): וזהו הענין במנחת סוטה שהיתה מנחת שעורים מאכל בהמה. על שעשתה מעשה בהמה הבא מצד החומר והתאוה, שהם יסודות ומשקל, עדי על כן נאמר (במדבר ה יז) ולקח מים קדושים וכו', ומן העפר אשר ברכתך המשקל, כפי דלתן אלו שני יסודות מים עפר. וכמו כן מצות הקרבת העומר שהיה של שעורים, כדאייתא בזוהר (הרד"ך קס"ט) שהוא דוגמת מנחת סוטה, הוא ג"כ לתקן מים עפר, לעלות לבחינת רוח הרוחני.

עוד כתב בספ"ק עטרת ישועה (מפלת יוח' ט"ז) וז"ל: וזהו שאמר מי מנה עפר יעקב; ופירש רש"י ז"ל המצוות שעושים בעפר כגון עפר סוטה. ולדרכנו כי מנחת סוטה רומז למנחת עפר וספירה, כי מנחת עומר היתה של שעורים מאכל בהמה כמו מנחת סוטה, כנודע אשר מנחת עומר וסוטה שתייה שוין לתקן בעשה בהמה. גם מצות ספירה לתקן בחינת צדיק יסוד עולם בחינת מטי"ט כמובאר בספירים. על כן ע"ד עולה חנוך ב"ן יר"ד (שהוא הפלאר מטי"ט), על כן מצוות שעושים בעפר רומז למצות ספירה. וגם מאכל בהמה לתקן מעשה בהמיות הוא לתקן יסוד העפר כי מעשה בהמיות באו מי יסוד עפר כנודע (ועיין במאמר נועם סוף פרשת בהר ד"ה ענין שמיות ספסים).

ולאשר שיעקב רח"ל עולה מנחת חדשה, על כן ה"ר יעקבא סוד עצרת כי ה"י שורש יעקב כמבואר בדברי האריז"ל על פסוק 'מידי אבי"ר יעקב' (בראשית ט"ז: אותיות רב"ד עקוב"א; עיין בליקוטי תורה פרשת וחי' ד'ה ויפוזו זרועי ידיו. ועיין בים של שלמה ניטן פרק ד בקובץ שמונת האנשים את ע"ה ערביא דזש ה"ה כטס רב'הם).

ועיין בזה"ק (הרד"ך ע"ב י"ג) אשר סוטה ומנחת עומר כחד דרגא לתקן ב' יסודות מים עפר. על כן נאמר מי מנה עפר יעקב, ונאמר עפר בהדיא, גם מ"ה ע"ד מספר ספירה"ה מ"ם, ונרמזו בכאן ב' יסודות מ"ם ע"ה העולה מ"ה (כספס"ה) י פעמים ד"ם שהוא רזא דספירה.

22 וז"ל (מיים ראשונים של סוטה): כענין שאיתא בזה"ק גבי סוטה דא שמא קדישא הוא דהוא כותב כהנא למבדק נשיהון דישראל היינו לבדוק אם יכול לחול שמו יתברך. 23 וכן כתב שם עוד (פר' נשוא): ופרשת סוטה שהוא הביורו אם יכולה לקבל את השם בפנימיותה, וכמו"כ במצרים נתבררו בני ישראל והיה הביורו עד מתן תורה, וזהו ונקתה ונורעה זרע בכתביה אור זרוע לצדיק.

עוד כתב שם: ואיתא בגמרא כי הוה פתח ריש לקיש בסוטה אמר הכי אין מוויגון לו לאדם אלא לפי מעשיו שזה היה בקבלת התורה, ואף שקלקלו אחר כך נתקנו על ידי השם שנתנו למים, כדאייתא בגמ' שבקיש לבדוקן כסוטה היינו לראות אם יכולין לקבל את השם בפנימיותם, וכתבי בכל מקום אשר אזכיר שמי אבא אליך וברכתך ועל ידי שקבלו את השם וכו' לברכת כהנים כדכתיב ושמו את שמי וגו' ואני אברכם. שהקב"ה נעשה לכתן ועל ידי זה נעשו בני ישראל כלי מוכשר לקבל הברכה וזה אבא אליך וברכתך, ויכלו לקבל את השם.

עוד כתב שם (מיים אחרונים של סוטה): ואיתא בזה"ק שהשבעה שבועות של הספירה הם ימי בדיקה כגמי נועם סוטה שבדוקין אותה אם יכולה להכיל בקרבה את השם.

פי' ז"ל ממקום ביהמ"ק. ולכן הוסטה נבדקת בו אם יש בה חלק באותו עפר. ואם לאו אורוה היא מן האדמה.

וזהו סימכות הפרשיות אחר שנבחרו בני' בדגלים ומחנות מ"מ הטמאים נשתלחו והגרים מתקרבו כמ"ש ענין גזל הגר. ואח"כ הסוטה שנבדלת מנחלת ה': כי בני' יצאו מן הכלל ללמד על הכלל כולו יצאו שהם הכלים אשר הכל יכולין לעלות על ידיהם. כתיב מדרכיו ישבע סוג לב ומעליו איש טוב. מדרכיו ישבע רומז לפי סוטה ומעליו איש טוב פי' נזיר שזוכה להיות נזיר אלקי על ראשו. והוא כמו כ"א.

וכתיב אח"כ פרשת נשיאות כפים ברכת כהנים. כי תכלית ההכל הביטול להיות כלי מוכן לקבל הברכה. וזה רמז נשיאות כפים שהידים מתעלן על הראש לרמז לו כל הקומה שלו הוא רק כפי מה שמקבל מלמעלה וכפי מה שמבטל כל הקומה וזכה לקבל הברכה. זהו מעליו איש טוב. והנזיר והכהן שפורשין מהבלי עולם וזוכין להתדבק בשורש העליון. וזהו הכהן מוכן ומעלה הכל לשמים ולכן זוכה לקבל הברכה מן השמים. וזהו ה"י מדת אברהם אע"ה שהקנה כו' שמים וארץ כו' וחזר והקנה אותם כו' כדאייתא במד'. ובגמ' סנהדרין איתא במדא ש'אדם מודדן לו אדם נותן עומסו לעני כביכול הקב"ה נותן לו מלא עומסו ע"ש פרק חלק. וזה ה"י באברהם כי כלי ה"ה הוא לקבל וליתן. ואברהם ה"י עמוד גמ"ה ונתן כל אשר לו לרצונו ית' וזכה להיות מרכבה ליד הגדולה כמ"ש אתה כח לעולם וכי שב לימיני. וזה עצמו מ"ש לעיל בחי עפר ואפר שעי' הביטול זכה ליסוד הכל. וכן הנזיר ע"י שפורש עצמו מעוה"ז מתדבק בעיקר השורש.

והסוטה שמשביעת מדרכי' כמ"ש מדרכיו ישבע סוג לב. היא אובדת כחה ושורשה ונקראת תשטה אשתו. שאדרבה כפי התדבקות בגשמיות. מאבדת הכל. והנזיר על ידי הפרשה קונה ב' עולמות כמ"ש במ"א הרמז ואיש את קדשיו לו יהי ע"ש. אך את קדשיו הפירוש להיות כולו בטל אל חלק הקדושה שבו ואז לו יהיו.

24 וכן איתא עוד בספ"ק שפת אמת (פר' נשא תר"ג): איתא בגמ' ומדרש שבביל שאמר אברהם אע"ה ואנכי עפר ואפר זכ בניו לעפר סוטה ואפר פרה. הענין הוא כי אברהם אע"ה ה"י בטל לגמרי במציאות אל הש"ית שהוא היסוד שכל העולם עומד עליו הברכים באברהם. וכתבי הכל ה"י מן העפר כו'. והוא עפר ביהמ"ק כמ"ש רש"י בפסוק ויצר כו' האדם עפר מן האדמה ממקום כפתרו ע"ש. היינו נקודה שעלי' הושתת העולם והיא כולל כל המקומות. ולכן נותנין מקרקע המשכן תותן המים ואם לקלה האשה אין שורש העפר סוכלת אותה שכן הנחיל לנו אברהם אע"ה להיות כל חיותנו דבוק בשורש הפנימי. ואמר ואנכי עפר שלא ה"י בר חיסוד שתנו בו הש"ית. ולכן אברהם אע"ה ה"י מתחלה בכלל שאר האומות. ואח"כ בחר בו הש"ית ויש בו ב' הבחי' עפר הוא יסוד הכל. ואפר הוא ביטול וכליון והשתתה לפסולת שה"י בו מאבותיו. ולכן הנח"י בו אלו הכחות לבני' שיכולו לשורף כל הפסולת בעוה"ה הש"ית ולהיות דבקים בשורש הפנימי כנ"ל.

25 כמ"ש בספ"ק שפת אמת (פר' תר"ג): והכלל ע"ה עמלק הוצרכו בני' לברר בחי עץ הדעת סוף ורע. והוא גרם לב ענין פרה שהוא ענינו סוטה ועומר שהוא בדיקה ונסיון. כמ"ש בזה"ק בדיקה דאשת חיל סמא דמואת לאשת זנונים ע"ש פי' אמור.

26 וז"ל (פר' נשא תר"ג): כי גם כנפש האדם עצמו יש בו תערוכות מצד הגוף כדכתיב עפר מן האדמה ויפח באפי נשמת חיים. וזה שורש הדי' יסודות. עפר. ויפח באפיו כו'

נכתב ונערך ע"י הרב חיים פנחס הורוביץ שליט"א | לתרומות והנצחות, ניתן לפנות לטל':
054-8461619 | תרומות ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל 17 סניף 732 מס' חשבון 76879692
ע"ש "בית אשר ורבקה" (ע"ר) | לכל ענייני הגיליון, שאלות והערות, קבלת הגיליון באימייל,
ניתן לפנות לכתובת אימייל: 2088014@gmail.com | ת.ד. זכרון יעקב 10\18 י-ם